

Päälystö- lehti

2/2024 KESÄKUU

Puheenjohtajapäivien antia

18 >

Sotaharjoituksen kuormitus

22 >

PÄÄLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

94. vuosikerta
ilmestyy 4 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLYSTÖLEHTI 2024

aineisto- ja ilmestymispäivät

Numero	Aineisto	Ilmestyy
3	18.9.	11.10.
4	20.11.	13.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille alla oleviin sähköpostiosoitteisiin. Evp-sivuille tulevan aineiston osalta yhteys ennakkoon Markku Virtaseen. Toimitus päättää julkaisukynnyksestä. Kirjoittajat vastaavat omista kirjoituksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 0299 500 798
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi

Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi

Jaakko Levä
Puh. 040 301 9297
jaakko.leva@paallystoliitto.fi

Mika Avelin
Puh. 040 301 9292
mika.avelin@paallystoliitto.fi

Toni Rinta
toni.rinta@paallystoliitto.fi

Ilkka Siiri
ilkka.siiri@paallystoliitto.fi

Michael Kajander
michael.kajander@paallystoliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Osoitelähde: Päälystöliiton
jäsenrekisteri

SISÄLTÖ

6	■	PÄÄTOIMITTAJALTA	16	■	JÄRJESTÖPÄÄLLIKKÖ
9	■	SANAN SÄILÄ	33	■	LIIKUNTA
10	■	PÄÄLUOTTAMUSMIEHET	34	■	EVP
12	■	RAJA			

S. 26

Pelastusupseeri, yliluutnantti Jani-Petteri Vienola ja monet muut opistoupseerit huolehtivat osaltaan Puolustusvoimien työ- ja palvelusturvallisuudesta. Kuva: Porin prikaati

7	Ajankohtaista hallinnosta
17	Luottamusmiesryhmä
35	"Elämäni työpaikka"

Kansi: Päälystöliiton jäsensihteerinä Anja Mustajoki siirtyi eläkkeelle 46 työvuoden jälkeen. Liitossa hän työskenteli runsaat 10 vuotta. Kuva: Juha Susi

PÄÄLYSTÖLIITTO RY

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290
• Toimisto avoinna arkisin 9–15. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen 040 301 9291.
Järjestöpäällikkö Mika Avelin 040 301 9292. Järjestösihteerinä Jaakko Levä 040 301 9297
Päällyttämismiehet Marko Jalkanen 0299 500 798, Jukka Mäkinen 050 594 4613.

LAKIASIAINNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi
(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Päällystöliitto - 95 vuotta turvallisutta

Juhannuksena tulee kuluneeksi 95 vuotta siitä, kun Suomen Aliupseeriliiton perustavaan kokoukseen Viipurin Vanhan linnan juhlasaliin kokoontui 70 aliupseeria 35:n aliupseerikerhon edustajina ja lopputulemana päivänvalon näki Suomen Aliupseeriliitto, josta vuosikymmenien saatossa on muotoutunut nykymuotoinen Päällystöliittomme. Silloisen Sotaväen päällikön kenraalimajuri **Aarne Sihvon** antamassa perustamisluvassa todettiin, että liiton tarkoituksena tulee olla puhtaasti aatteellinen ja ”on sen toiminta suunnattava aliupseerien sivistys- ja urheilurientojen edistämiseen sekä isänmaallisen hengen ja sotilaallisen velvollisuuden tunnon kehittämiseen”. Paljon on noista ajoista vettä Vuoksessa virrannut, mutta myös liittomme on muuttunut ajan mukana ja tekee niin vastedeskin, emme tule jäämään tuleen makaamaan. Kiitos siitä, mikä Päällystöliitto on nyt, kuuluu luonnollisesti aikalaisille, jotka ovat eri vuosikymmeninä vieneet liiton toimintaa eteenpäin. Tänä päivänä Päällystöliitto on uskottava, yhteistyökykyinen ja jäsenistön edunvalvontaan keskittyvä sekä vahvasti maanpuolustusaatteellinen ammattiliitto, joka toimii maanpuolustuksen, rajavartioiden, sotilaallisen kriisinhallinnan ja kansainvälisen toiminnan aloilla.

Tällä hetkellä on paljon jäsenistömmekin tulevaisuutta koskevia asioita kuljettimella. 2030-luvun alkupuolelle asti ulottuvan puolustusselonteon laatiminen on käynnissä, ja siinä tullaan muun muassa määrittämään suuntaviivat Suomen puolustuksen yhteensovittamisesta ja puolustuspoliittisesta sekä sotilaallisesta roolista liittokunnassa. Luonnos Puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta on juuri ollut lausuntokierroksella liittyen niin ikään Nato-jäsenyyden velvoitteisiin. Naton komentorakennetta laajempi ja suurempaa massaa ammattisotilaita koskettava kokonaisuus tulee olemaan Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät, joiden omanlaisensa pilotit ovat tällä hetkellä käynnissä ilmavoimien osalta Romaniassa ja merivoimien osalta Itämerellä. Nykyiset kotimaan tai Naton komentorakenteen tai kansainvälisen avunannon palvelusuhteen ehdot eivät suoraan sovellu näihin tuleviin tehtävärakenteisiin. Neuvottelut Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien

Kuva: Jyrki Surkka

palvelussuhteen ehdoista on nyt aloitettu puolustusministeriön, pääesikunnan ja henkilöstöjärjestöjen kesken, mutta niin maalla, merellä kuin ilmassakin on enemmän kysymyksiä kuin vastauksia tällä hetkellä.

Maan hallituksen kehysriihen lisäsäästöjen vaikutukset tulevat väistämättä näkymään valtionhallinnossa, eivätkä Puolustusvoimat tai Rajavartiolaitoskaan jääneet ilman säästövelvoitteita, vaikka henkilöstön osalta turvallisuudesta vastaavista ammattiryhmistä ammattisotilaat, rajavartijat, poliisit ja vanginvartijat jätettiin säästöjen ulkopuolelle. Rajaturvallisuutemme varmistamiseksi myös asevelvollisuuslaki ja rajaturvallisuuslaki olivat muutoksien kuorissa. Elämme alati muuttuvassa yhteiskunnassa ja vain muutos on pysyvää. Haastavat ajat eivät suinkaan ole takanapäin, toimintaympäristömme muuttuu alati. Kysymys kuuluukin, oletko valmis?

Pitkäaikainen jäsenihteerimme **Anja Mustajoki** jäi eläkkeelle toukokuun alusta. Haluankin koko Päällystöliiton puolesta kiittää lämpimästi Anjaa liiton ja jäsenistömme eteen tehdystä työstä. Suomen marsalkka Mannerheimin syntymäpäivänä nykyään vietettävän puolustusvoimain lippujuhlan päivän perinteisiin kuuluvat paraatit, ylennykset ja kunniamerkit. Päällystöliiton puolesta onnittelen kaikkia ylennettyjä ja palkittuja.

Ollos huoleton, poikas valveil' on! Noiden valalaulun tuttujen sanojen mukaisesti valmius ja valveilla olo eivät herpaannu kesälläkään. Tässä ajassa ja vauhdissa palautumisen tärkeys korostuu entisestään, joten toivon, että teillä kaikilla on jossain vaiheessa kesää mahdollisuus ottaa pieni pala rauhaa palautumiseen ja läheisten kanssa olemiseen. Toivotan kaikille jäsenillemme ja yhteistyökumppaneillemme perheineen hyvää ja mahdollisimman rauhallista kesää.

Jyrki Lukkarinen
puheenjohtaja

Sotatalous

- maan ja kansan puolesta

Teksti ja kuva: Juha Susi

Perinteinen tietokilpailukysymys kuuluu, mistä juontaa armeijasta käytetty intti-nimitys. Vastaus on meille tuttu: Suomen armeijan intendentuuriosasto, joka hankki kaikki talous- ja vaatetusmateriaalit. Kun päivittäisessä elämässä liki kaikkialla tuli vastaan SA-int leima, vakiintui termi puhekieleen tarkoittamaan armeijaa.

Tänä päivänä puhutaan sotataloudesta, jota johtaa sotatalouspäällikkö apunaan Puolustusvoimien logistiikkalaitos.

Sotalouspäällikkö, kenraaliluutnantti Mikko Heiskasen mukaan tällä hetkellä on käynnissä siviiliyritysten tuotantovarausten testaaminen. Mikäli vaativat ja mielenkiintoiset tehtävät kiinnostavat, hän suosittelee hakeutumaan Logistiikkalaitoksen tehtäviin.

Tärkein tehtäväni on huolehtia sodanajan joukoille niille kuuluva varustus ja välineet, joilla ne selviävät tehtävistään. Rauhajan koulutusmateriaalin hankinta tulee siinä ohessa, tiivistää sotatalouspäällikkö, kenraaliluutnantti **Mikko Heiskanen** oman toimenkuvansa.

Medioissa sotatalous termiä käytetään eri lailla verrattuna siihen, miten se Puolustusvoimissa nähdään. Esimerkiksi Venäjän

kerrotaan siirtyneen sotatalouteen oman hyökkäyssotansa aikana, kun vastaavasti Suomessa sotatalous on päivittäistä jo normaalioloissa.

- Pidämme sotatalous-termiä Puolustusvoimien terminä. Se ei ole koko yhteiskunnan varautumista poikkeusoloihin. Muiden viranomaisten, kuntien ja elinkeinoelämän osalta voidaan puhua kokonaisturvallisuudesta heidän varautuessaan poikkeusoloihin. Tätä toimintaa ohjaa Turvallisuuskomitea.

tea. Sota-ajan talous ei ole sama asia kuin sotatalous.

Sotalous ei ole on/off-tilassa, vaan siinä voidaan katsoa olevan kymmenkunta eri askelta.

- Tällä hetkellä voimme katsoa olevamme askelmalla kolme. Toimimme edelleen normaaliolojen toimivaltuuksilla ja lähes normaaliolojen budjetilla.

Vuoden 2022 lisätalousarvio on mahdollistanut harppauksen nykyiselle askelmalle.

- Tällä rahoituksella olemme voineet paikata puutteita. Olemme myös aktivoineet poikkeusolojen tuotantosuunnitelmia joilta osin ja tarkastelemme niitä.

Asioista puhuminen julkisesti on osa kansanvalistusta

Helsingin Sanomat haastatteli alkuvuodesta sotatalouspäälikkö Heiskasta. Lehden mukaan kenraali puhui poikkeuksellisen rohkeasti kertoessaan Suomen varautumisesta.

- Kyllä tällä viestillä on monta asiakasta. Haluamme viestiä kansalaisille, mihin rahaa on käytetty. Joukot voidaan varustaa paremmin kuin pelkällä aseella ja kokardilla. Katson, että tämä on osa kansanvalistusta.

Osa viestistä on suunnattu myös Suomen ulkopuolelle.

- Viesti pitää sisällään myös tiedon, ettei esimerkiksi Ukrainan tuki vaikuta meidän operatiiviseen suorituskykyymme.

Heiskanen kokee olevansa tulosvastuussa reserviläisille, jotka on sijoitettu sodanajan joukkoihin.

- On tärkeää, että kyseiseen joukkoon sijoitettu reserviläinen selviää sille annettusta tehtävästään saamallaan varustuksella ja materiaalilla. Samalla olemme toki tulosvastuussa myös veronmaksajille. Osoitamme, että käytämme verorahoja kustannustehokkaasti.

Tuotantovaraukset ovat osa varmuutta

Sotataloudessa oleellisena osana ovat muun yhteiskunnan tuottamat palvelut ja tuotteet poikkeusolojen aikana. Esimerkiksi betonielementtitehdas alkaakin tuottamaan katettuja taistelijaparin poteroita hallussaan olevien suunnitelmien mukaisesti.

- Näitä suunnitelmia testaamme osiltaan tällä hetkellä. Olemme myös investoineet tiettyihin koneisiin, jotka ovat tuotantovarauksiin osallistuvien yritysten käytössä.

Myös uusia palveluntuottajia on ilmaantunut alkuvuoden aikana.

- Olemme saaneet uusia yhteydenottoja monelta eri alalta. Onneksi määrät ovat vielä täysin hallittavissa.

Suomi on saari, vai onko?

Monesti Suomen sanotaan olevan saari, kun ajatellaan meriteiden toimintavarmuutta poikkeusoloissa. Poikkeuksellista olivat myös keväiset pitkät lakot, joissa materiaali ei liikkunut moneen viikkoon satamista.

- Näen kyseisen tilanteen enemmän testinä muulle yhteiskunnalle, erityisesti Huoltovarmuuskeskuksen toimintaa ajatellen. Tavallaan tämä oli herätys koko yhteiskunnalle koskien Suomen erityispiirteitä ja riippuvuutta ulkomaankaupasta. Esimerkkinä vaikka polttoaineiden osalta.

Puhuessaan lakkojen vaikutuksesta omaan toimintaan, Heiskanen vastaa hienovaraisesti.

- Puolustusvoimien kriittiset toimitukset ja kuljetukset eivät olleet lakon kohteena. Niillä ei ollut meihin operatiivista vaikutusta.

Ammustuotannolle tukea

Maaliskuussa uutisoitiin puolustustarvikkeita valmistavan Nammon saavan tukea EU:sta tuotannon lisäämiseksi. Tuki kohdentuu erityisesti täyttämään Ukrainan tarvitsemaa aseapua. Huoli varastojen tyhjenemisestä on turha, sillä Suomi on yksi harvoista Euroopan maista, joka on pitänyt yllä omaa ammustuotantoaan.

- Tukemme Ukrainalle ei vaaranna omaa operatiivista turvallisuuttamme. Tuki on mitoitettu siten, että saamme omat varastomme täytettyä näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa. EU:n myöntämä tuki toki helpottaa tätä tilannetta.

Tuotannon tehostamista on tehty myös muiden toimijoiden kanssa.

- Näissä on hyödynnetty tekemiämme tuotantovaroja. Hyödynämme esimerkiksi konepajoja ja muita alan toimijoita.

Logistiikkalaitos toiminnan mahdollistajana

Jatkosodan aikana Sotatalousesikunnan epävirallisena tunnuksena oli "Maan ja kansan puolesta". Niistä ajoista on kuljettu pitkä matka nykypäivän toimintaan, jossa käytännön sotatalouden toteuttajana toimii Puolustusvoimien logistiikkalaitos.

Maaliskuussa julkaistiin vertailutieto, jonka mukaan logistiikkalaitos on hankintaorganisaationa ehdotonta kärkeä maailmassa.

- Meillä on syytä tyytyväisyyteen. Tämän mahdollistaa henkilöstön korkea ammattitaito ja venyminen. Se on vaatinut henkilöstöltä paljon, että tähän tilanteeseen on päästy.

Kiitokset halutaan kohdentaa henkilöstölle. - Se, kuinka paljon yksi ihminen saakaan aikaiseksi, on perusteena meidän korkealle panos-tuotosuhteellemme. Seuraan myös tilannetta, ettei henkilöstö ylläritu ja uuvu työkuorman alla.

Kuormaa ovat kasvattaneet myös kohooneet puolustusmäärärahat.

- Tehtävää on ollut viime vuosina paljon enemmän henkilöstömäärän pysyessä liki samana.

Opistoupseerien osaaminen on arvossaan

Logistiikkalaitoksessa palvelee useita opistoupseereita ammattiryhmämme vaativimmissa tehtävissä. Työnantaja ja Päälystöliitto ovatkin halunneet turvata tehtävien pysymisen täytettyinä mahdollisimman pitkään. Tätä tukee uuden OTV9-palkkaluokan avaaminen. Isoin osa tehtävistä kohdentui Logistiikkalaitokseen. Heiskanen jakaa tämän näkemyksen.

- Näissä tehtävissä yhdistyy sotilaallinen osaaminen, pitkä kokemus Puolustusvoimista ja sotatalouden kannalta tärkein eli loppukäyttäjän tarpeiden huomioiminen. Sotatalouspäälikkö ei halua kuitenkaan nostaa mitään henkilöstöryhmää erityisasemaan, vaan hän haluaa nähdä asian kokonaisuutena.

- Jokaisella henkilöstöryhmällä on oma roolinsa. Opistoupseerien osalta se korostuu tärkeänä hankinnan, ylläpidon ja varastoinnin suhteen.

Keskustelun aikana mietitään tulevaisuutta aina 2030-luvulle asti. Kysymyksen kenet Heiskanen näkee korvaavan opistoupseerit, vastaus on naseva.

- Eikö olekin hyvä kysymys!

Niille opistoupseereille, jotka miettivät Logistiikkalaitosta uutena palveluspaikkana, Heiskanen haluaa lähettää viestin.

- Logistiikkalaitoksessa on tarjolla mielenkiintoisia, vaativia ja vaikutusvaltaisia tehtäviä. Jos tuntee paloa vaikuttaa Puolustusvoimallisesti ja koko kansakunnan kannalta keskeisiin asioihin, niin tervetuloa Logistiikkalaitoksen tehtäviin. Kannattaa hakeutua.

Mikko Heiskanen

- Puolustusvoimien sotatalouspäälikkö
- Kenraaliluutnantti, 61-vuotias
- Työskennellyt aikaisemmin mm. Puolustusvoimien johtamisjärjestelmakeskuksen johtajana, johtamisjärjestelmäpäälikönä sekä sotilas-edustajana EU:ssa ja Natossa
- Avioliitossa, kaksi lasta ja kaksi lastenlasta
- Harrastaa ulkoilua eri muodoissa ja vaativia vaelluksia

Motto: Älä luovuta, älä ikinä!

Minä poljen, sinä ohjaat

Teksti: Juha Susi Kuva: Juha Suden kotiarkisto

Muistanet vanhan lastenlaulun, jossa yhteinen matka jatkui kohti mummolaa. Kyseinen rallatus juolahti mieleen Puheenjohtajapäivien yhteydessä. Ei sillä, että liitto olisi sinne mummolaan menossa vaan miten matka etenee yhdessä tehden.

Tämänvuotisten päivien ennakkotehtävä pureutui juuri oikeisiin asioihin: mihin suuntaan liittoa tulee ohjata lähivuosien aikana. Keskustelut ensin piireissä, jonka jälkeen yhteenveto koko joukon kesken. Kunkin työryhmän näkymät olivat hyvinkin yhteneviä. Tämä kertoo omalta osaltaan saman yhteisen tavoitteen, kantoi jäsen minkä väristä pukua tahansa.

Liiton kilpailutoiminta koettiin aikansa eläneeksi, sillä osanottajien määrä on romahtanut. Yhdistykset toivoivatkin liiton urheilutoiminnan suuntautuvan enemmän kohti kuntoliikuntaa. Sitä tulee tukea ja siitä tulee tiedottaa.

Ensi vuosi on taas vaalivuosi. Keskusteluja ja ajatusten vaihtoa käytiin tulevan hallituksen koosta, kokoonpanosta ja hallituskauden pituudesta. Mitään suuria poikkeamia näissäkään keskusteluissa ei ollut. Esityksissä pohdittiin, rajaako nelivuotinen hallituskausi ehdokkaita pois esimerkiksi lähestyvän reserviin siirtymisen takia. Mikäli muutoksia esimerkiksi hallituskauden pituuteen haluttaisiin, tulisi jo tämän vuoden Edustajakokouksessa hyväksyä sääntömuutos. Samoin toivottiin tulevien ehdokkaiden astuvan esiin hyvissä ajoin, vaikkapa jo ensi vuoden Puheenjohtajapäivien aikaan.

Liiton toiminnan halutaan jatkuvan itsenäisenä niin pitkään kuin se vain on mahdollista. Oma edunvalvonta ja paikka neuvottelupöydissä ovat niin kallisarvoisia, ettei niistä kannata luopua. Usko ja luottamus tulevien edunvalvojen löytämiseksi ensi vuosikymmenellä on kova.

Aikoinaan Puheenjohtajapäivät luotiin korvaamaan keväinen Edustajakokous. Tilaisuus onnistuikin tavoitteessaan eli suuntaviivojen antamisessa hallituksen työn avuksi. Uskon, että myös hallitus on tyytyväinen päivien antiin. Matka jatkuu kohti seuraavaa vuosikymmentä, toisten polkiessa, toisten ohjatessa.

Eläke sitä, eläke tätä

Tuskinpa kukaan välttyi eri medioissa käydyiltä eläkekeskusteluilta hallituksen keväiseen kehysriiheen valmistauduttaessa. Milloin indeksejä oltiin leikkaamassa, milloin asettamassa eläkekattoa. Vie-

lä kun samaan aikaan on käynnissä eläkeuudistus, saattoi syntyä mielikuva, että nyt viedään tuhkatkin pesästä.

Yhteisenä tekijänä monissa keskusteluissa oli asioista tietämättömyys. Edettiin enemmän fiilis- kuin faktapohjalta. Näistä ylilyönneistä huolimatta yleistä eläkekeskustelua kannattaa seurata. Kaikki muutokset, joita eläkejärjestelmään tullaan tekemän, eivät varmasti ole parantamassa eläkeläisten asemaa. Aiheen luulis kiinnostavan niin jo eläkkeellä olevia kuin sinne lähivuosina siirtyviäkin, sillä enemmin tarjolla on maksumiehen roolia kuin olla saamapuoella.

Loma, loma, loma

Kesä on edessä ja lomat se myötä. Valtion ja kuntien lomat herättävätkin kateutta pituuksillaan, ainakin mitä tulee ajoittaisiin yleisönosastokirjoituksiin.

Harva muistaa tai tietää, mikä näissä pitkissä lomissa on taustalla. Joudutaan palaamaan 1970-luvun alkupuolelle, elokuuhun 1973, jolloin presidentti **Urho Kekkonen** vahvisti asetuksen valtion virkamiehen vuosilomasta.

Aikalaietietojen perusteella 1970-luvun työmarkkinatilanne oli perusteena asetukselle. Yksityiselle sektorille saatiin tuolloin suuret palkankorotukset, joihin valtiolla ei ollut varaa. Korotusten vastineeksi annettiin pidempiä lomia. Vetovoimatekijänäkin lomia voidaan pitää. Jos palkka ei houkuta, on ainakin lomat kunnossa. Nauti siis hyvin ansaitusta lomastasi. Tahti tuskin tulee helpottamaan lähiaikoina.

Päälystöllehden puolesta haluan onnitella kaikkia Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä ylennettyjä ja kunniamerkeillä palkittuja. Hyvää kesää!

PS. Arvomme tänä vuonna lukijapalautteiden antaneiden kesken palkinnot loppuvuodesta. Vielä ennätät siis hyvin osallistua oheisen linkin kautta.

Nyt tai ei koskaan Työssä jaksamisen tärkeys

Teksti: Yliiluutnantti Thomas Salmelainen, Päälystöliiton hallituksen jäsen Kuva: Juha Susi

Työssä jaksaminen on noussut yhä keskeisemmäksi teemaksi, kun yhteiskunta muuttuu nopeasti ja työn luonne sekä vaatimukset muuttuvat jatkuvasti. Uupumus ja työuupumus ovat vakavia haasteita, jotka voivat vaikuttaa meidän jokaisen elämän laatuun, hyvinvointiin tai työn tehokkuuteen. Itsekin olen valittavasti päässyt seuraamaan vierestä, miten se on vaikuttanut omaan työyhteisöni. Jatkuvat henkilöstömuutokset ja pitkät rekrytointiajat vaikuttavat negatiivisesti kaikkien jaksamiseen. Tehtäviä on kaiken aikaa täyttämättä, ja uusien työntekijöiden perehdyttämiseen menee useampi kuukausi ja esimerkiksi samat henkilöt tekevät toistuvasti viikonloput töitä.

Työssä jaksaminen on monitahoinen kysymys, johon varmasti vaikuttavat niin työn luonne ja kuormittavuus kuin myös yksilön omat voimavarat ja elämäntilanne. Nykypäivänä monet kokevat jatkuvaa stressiä ja painetta työelämän vaatimusten alla. Työpäivät voivat venyä, työmäärät kasvavat, tehdään harmaata työtä ja tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä voi olla todella haastavaa. Kaikki tämä voi johtaa uupumukseen ja myös työssä suoriutumisen heikentymiseen. Työssä jaksaminen ei voi olla pelkästään yksilön vastuulla, vaan myös työnantajan tulee luoda edellytykset terveelle työilmapiirille ja työntekijöiden hyvinvoinnille. Yksi keino vastata tähän haasteeseen on tarjota mahdollisuus vuorotteluvapaaseen.

Mikä on vuorotteluvapaan merkitys?

Kun viime vuoden lopulla aloitettiin uutisoimaan lakiuudistuksesta, että vuorotteluvapaa tulee päättymään 1.8.2024 alkaen, niin ryhdyin vakavasti ajattelemaan sen hyödyntämistä ja siten edistää myös omaa jaksamista. Vuorotteluvapaa on hyvä keino edistää omaa työssä jaksamista ja hyvinvointia. Se tarjoaa mahdollisuuden pitkään taukoon ja irtiottoon työelämästä. Saat varmasti aikaa itsellesi, perheellesi ja voit keskittyä omiin tarpeisiisi. Voit käyttää sen myös esimerkiksi opiskeluun, matkusteluun tai toteuttaa omia unelmia, jotka on jääneet vähemmälle huomiolle. Tämä aika antaa myös mahdollisuuden palautua sekä fyysisesti että henkisesti, mikä voi edistää työssä suoriutumista ja työmotivaatiota, kun palaat takaisin töihin.

Viimeinen tilaisuus

Itselleni matkustaminen on ollut osa minua jo pienestä pitäen. Molemmat vanhempani työskentelivät matkailualalla, ja siitä johdettua matkustimme perheen voimin suhteellisen paljon. Opiskeluvuoteni Saksassa, pyrähdys Yhdysvalloissa isoisäni luona samalla opiskellen kiellettyä. Lähes kaikki lomani olen reissannut ympäri maailmaa ja mukaan mahtuu pari maailmanympärimatkaa ja yksi puolikas sellainen. On ollut myös onni ja kunnia tutustua useisiin huipputyyppeihin ympäri maailmaa eri reissuissa näiden vuosien varrella. Tarkoitukseni onkin matkustella ja käydä moikkaamassa useita ystäviäni niin Pohjois-Amerikassa, Aasiassa ja ympäri Eurooppaa. Mielestäni tämä on omanlaiseni irtiotto työelämästä, mikä parantaa varmasti omaa jaksamista ja antaa mahdollisuuden hengähtää. Olen jo useamman vuoden harkinnut ja miettinyt mah-

dollista vuorotteluvapaata, mutta se on aina syystä tai toisesta jäänyt taka-alalle. Tarkoituksena minulla on kuitenkin ollut käyttää tätä mahdollisuutta jossain vaiheessa uraa. Mietinnän ja pohdiskelun seurauksena päätin hakea vuorotteluvapaata ennen kuin se on myöhäistä, koska jos en nyt käytä tätä mahdollisuutta, niin katuisin sitä varmasti myöhemmin. Pitää kuitenkin muistaa, että työssä jaksaminen ei ole pelkästään yksilön asia, vaan se koskettaa meitä kaikkia. On erittäin tärkeää kuunnella itseään ja läheisiään ja varmistaa oma jaksaminen - oli se sitten vaikka irtiotto työstä vuorotteluvapaan merkeissä tai vain rentouttava loma ystävien tai läheisten seurassa. Itse päädyin käyttämään viimeisen tilaisuuden ennen kuin vuorotteluvapaa poistuu käytöstä.

Pitäkää kaikki huolta itsestänne!

Yliiluutnantti Thomas Salmelainen, 48 v

- Kotipaikka Helsinki
- Kutsuntaupseeri
- Uudenmaan aluetoimisto
Kaartin jääkäriyrykmentti

Työeläkevakuuttajat:

Työeläkejärjestelmän varallisuutta ei voi käyttää muuhun kuin työeläkkeiden rahoittamiseen

Teksti: Juha Susi

Hallitusohjelmaan tehty kirjaus työeläkejärjestelmän uudistuksesta on käynnissä omassa työryhmässään. Muutosten tulee vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin 0,4 prosenttiyksiköllä suhteessa BKT:een. Rahallisesti se vastaa yhden miljardin sopeuttamista.

Työeläkevakuuttajat TELA kiertää kuluvaan vuoteen aikana eri puolella Suomea avaamassa, mitä tällä uudistuksella tavoitellaan. Heidän viestinsä on selkeä: työeläkejärjestelmän toimeenpano on eriytetty muusta julkisesta taloudesta ja tästä täytyy pitää kiinni. Vaikka valtiontalous, kuntasektori ja hyvinvointialueet ovat alijäämisiä, ei työeläkejärjestelmää voida hyödyntää näiden vajaiden paikkaamiseen.

Eläkkeisiin liittyy monia vääriä käsityksiä. Yksi näistä on valtion rooli työeläkkeiden maksajana. Valtio maksaa kaikista työeläkkeistä vain noin 20 prosenttia. Näin mahdolliset työeläkkeiden leikkaukset

eivät juuri toisi lisäapua valtion suureen vajeeseen. Itse asiassa sillä saattaisi olla jopa päinvastaisia vaikutuksia: valtion leikkauksesta saama hyöty olisi todennäköisesti pienempi kuin valtion menettämät verotulot eläkkeiden osalta.

Nyt käynnissä oleva työeläkeuudistus ei ole mittaluokaltaan samanlainen kuin vuonna 2017 voimaanastunut uudistus. Eri medioissa on revitelty eläkeiän nostoilla, vaikka siihen liittyvä tarkastelu on jo sovittu vuoden 2017 uudistuksessa. Silloin elinajan odotteeseen sidottiin ikärajojen tarkastussääntö.

Tarkistus lasketaan ensimmäisen kerran vuodelle 2027. Työssäoloajan ja eläkeeläoloajan suhde tulee säilyä vuoden 2025 tasolla. Tarkistukset toteutetaan täysinä kuukausina, enintään kahdella kuukaudella vuodessa, ja se voi olla eläkeikää laskeva tai nostava. Ensimmäinen ikäluokka, jota tämä uusi tarkistus koskee, on vuonna

1965 syntyneet, joilla eläkeikä täyttyy 2030. Tarkistus heijastetaan myös sotilaseläkkeeseen.

Nyt käynnissä olevasta työryhmän työkentelystä ei kerrota ulospäin mitään. Tuloksena arvellaan olevan osakkeiden painotuksen nostamista eläkevarojen sijoittamisessa. Samoin eläkekertymän ehtojen tiukentaminen koskemaan työttömyys- ja opiskelukausia.

Työ- ja palvelusturvallisuuden ylläpito on kaikkien vastuulla

Teksti ja kuva: Matti Vihurila

A Anna poika olla viimeinen kerta, kun teet noin”.

Aloittaessani ammatillisena harjoittajana 19-vuotiaana va. kersanttina Porin prikaatissa kesällä 1981 tuo lause tuli tutuksi - innokas ”kesäkesku” yritti joskus vähän liikaa. Tuolloin kokeneempien palvelustovereiden, joista monet olivat pitkään palvelleita toimiupseereita, antama palaute tuntui joskus kurjalta, mutta myöhemmin olen ymmärtänyt sen merkityksen. Olen syvästi kiitollinen, että he pitivät tärkeänä katsoa touhujeni perään ja huolehtia siitä, ettei palvelusturvallisuus vaarannu. Palaute ei tuolloin välttämättä ollut yhtä rakentavaa kuin nykyään, vaan kyyti oli joskus aika kylmää, mutta oppi meni perille. Vallitseeko Puolustusvoimissa edelleen samanlainen ”sisäinen valvonta”, ja voiko aiempaan kokemukseen perustuvia oppeja jakaa, tarvittaessa varsin selväsanaisesti, nuoremmille ammatillisilaille opiksi ja ojennukseksi? Kysymys on tietenkin asevelvollisten, mutta myös heitä kouluttavien ammatillisilaiden turvallisuudesta.

Haastattelin Porin prikaatin komentajaa eversti **Jami Virtaa** työ- ja palvelusturvallisuudesta ja sen huomioimisesta jokapäiväisessä työssä. Hän muistuttaa, että olosuhteet on aina huomioitava ja tehtävän suorittamista turvallisuuden näkökulmasta harkittava joka kerta erikseen – ohjesääntö ei saa olla järjen korvike. Virran johtamassa prikaatissa seurataan jatkuvasti sääntöjen välittämiä tietoja vallitsevista ja tulevista keliolosuhteista ja niistä tiedotetaan välittömästi tekstiviesteillä. Kun perusyksikön päälliköllä on tiedossaan haastavat ja joskus jopa vaaralliset keliolosuhteet, hän voi harkita, onko nyt järkevää ja turvallista lähteä suorittamaan suunniteltua palvelustehtävää. Ylen Ykkösaamussa (18.5.) vierailut Puolustusvoimain komentaja, kenraali **Janne Jaakkola** otti myös kantaa työ- ja palvelusturvallisuuteen. Asepalveluksessa on sattunut toistuvasti vakavia ja jopa kuolemaan johtaneita onnettomuuksia sekä varusmiehille että kantohenkilökunnalle. Vuodesta 2010 vuoteen 2023 asepalvelusaikanaan on menehtynyt ainakin 12 palvelustaan suorittanutta henkilöä ja useita on loukkaantunut. Suunta on kuitenkin kohti parempaa. Jaakkolan mukaan tilastoja tarkasteltaessa vakavien

onnettomuuksien määrä on vähentynyt, mutta lievien tapaturmien määrä hienoisessa nousussa. Kokeneita työ- ja palvelusturvallisuuspäälliköitä haastatellessani he kertoivat, että tapaturmien yleisin syy on liukastuminen, josta voi olla vakaviakin seurauksia. Viime vuosina varusmiehille on kirjattu 1 500–1 800 tapaturmaa/vuosi. Myös läheltä piti -tilanteita on ollut useita. Komentaja painottikin haastattelussaan, että keskeistä on matala kynnyksellä läheltä piti -tapahtumista ilmoittamisessa, jotta vastaisuudessa niiltä vältyttäisiin. Nykyään ensimmäisenä ei olla hakemassa syyllistä vaan syytä, miksi näin pääsi tapahtumaan.

Otsikoihin nousevat, joskus varsin matalalla kynnyksellä, varusmiehille sattuneet onnettomuudet ja tapaturmat, mikä on täysin ymmärrettävää. Vuosittain kymmenet tuhannet äidit ja isät lähettävät lakisääteeseen asevelvollisuuteen määrätty poikansa ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuneet tyttänsä armeijaan luottaen siihen, että Puolustusvoimissa heistä pidetään hyvää huolta samalla, kun he laadukkaasti sotilaskoulutuksen myötä saavat taidot siltä varalta, että joku naapurivaltio (enkä nyt puhu Nato-kumppaneistamme Ruotsista ja Norjasta) haluaisi Suomen valtapiiriinsä. Tätä äitien ja isien luottamuksenosoitusta on mielestäni Puolustusvoimissa syytä syvästi kunnioittaa. Onneksemme poliittiset

päätäjät ovat säilyttäneet yleisen asevelvollisuuden. Rohkenen väittää, että uskotavan puolustuksemme vakuudeksi koulutetut reserviläiset, 280 000, ja reservistä jo poistuneet ovat saaneet inttiaikanaan sotilaskoulutuksen ohella rutkasti eväitä, osaamista ja itseluottamusta myös siviilielämäänsä. 2000-luvun puolivälissä Säkylässä palvelut koskovaistaustainen alikersantti oli lomallaan kulkemassa Helsingissä Mannerheimintielle, kun hän havaitsi vilkkaista liikenteistä tietä ylittävän ikäihmisen, joka ei huomannut lähestyvää raitiovaunua. Hetkeäkään epäroimättä varusmies syöksyi ja kaappasi hänet pois vaarallisesta, kenties hengenvaarallisesta tilanteesta. Paikalla oli tietysti paljon muitakin ihmisiä, jotka havaitsivat tilanteen, mutta he eivät jostain syystä kyenneet toimimaan – alikersantti puolestaan sovelsi ammentamiaan oppeja nopeasta tilanteenarvioinnista ja siihen reagoinnista. Entä mistä esimerkiksi kuljetus- ja logistiikka-ala löytäisi tulevaisuuden rekkakuskit, ellei Puolustusvoimat heitä ensin kouluttaisi omiin tarpeisiinsa kaikkine tarvittavine lisensseineen ja sen jälkeen kotiuttaisi heidät ammattipätevinä siviiliin? Kaiken tämän pitää tietysti tapahtua työ- ja palvelusturvallisesti, huomioiden koulutettava ja heidän kouluttajansa, ollaan sitten auton hytissä tai taisteluumunnassa yön pimeydessä.

Menköön nostalgian ja ”ennen kaikki oli paremmin” -haikailun piikkiin, mutta koen ja tunnen edelleen, että sotavaen varusmieskoulutuksessa ja muuallakin Puolustusvoimien toiminnassa kaivataan kokeneita taustapiruja, jotka tarvittaessa puuttuvat peliin. Opistoupseerikoulutuksen lopettamisen myötä pitkän linjan kenttäkouluttajia ei enää ole varusmiesyksiköissä, vaikkakin eversti Virta muistuttaa, että perusyksiköiden päälliköiden keski-ikä ja sen myötä karttunut kokemus ovat nousseet aikaisemmasta. Onneksi kai edelleenkin ennen ammuntoa jokaista, sitä uunituoretta alokastakin, muistutetaan siitä, että mikäli hän havaitsee ammuntojen aikana vaarantavan virheen, hän on velvollinen huutamaan ”SEIS”, jolloin kaikki toiminta pysähtyy ja aseet varmistetaan. Sama velvollisuus koskee tietysti kaikkea muutakin palvelusta. Puolustusvoimissa työ- ja palvelusturvallisuuden ylläpito on kaikkien vastuulla.

Turvallisuusselvitysmenettely on tehostunut puolustusvoimissa

Tekstit ja kuva: Marko Jalkanen

Esikunnan osastopäällikkö ilmoitti viikokopalaverissa henkilöstölleen, kuinka heistä tulisi laatia henkilöturvallisuusselvitykset. Osalla ne olivat vanhentuneet, ja osalla niitä ei ollut laadittu oletettavasti koskaan. Henkilöstö jäi miettimään, mihin tämä vaatimus mahtoi perustua. Ymmärrys riitti siihen, että turvallisuusselvitys tehdään uusien henkilöiden rekrytoinnin yhteydessä, mutta miksi selvityksiä vaadittiin nyt, kun kaikki olivat olleet vakituisessa virassa jo tovin aikaa.

Selvitysmenettely perustuu turvallisuusselvityslakiin, ja se toteutetaan tarkistamalla henkilöä koskevat laissa tyhjentävästi luetellut rekisteritiedot. Henkilöturvallisuusselvityksessä tarkastellaan ihmisen taustoja, jotta voidaan varmistua hänen nuhteettomuudestaan sekä luotettavuudestaan. Turvallisuusselvityksiä tehdään vain organisaatioille, joiden työntekijät pääsevät kansallisen turvallisuuden kannalta merkittäviin tiloihin tai käsittelevät salassa pidettävää tietoa.

Suomessa henkilöturvallisuusselvitykset tekee lähtökohtaisesti suojelupoliisi. Pääesikunta tekee henkilöturvallisuusselvitykset silloin, kun kyse on henkilöiden rekrytoinnista puolustusvoimien palvelukseen tai henkilöistä, jotka työskentelevät puolustusvoimien hankinnoissa tai muissa projekteissa eri yrityksissä. Selvitykset

tehdään aina henkilön itsensä antamalla suostumuksella. Tarvittaessa selvityksen kohdetta myös haastatellaan. Kukin selvitys on kerrallaan voimassa viisi vuotta, jonka aikana henkilöstä tehdään nuhteettomuusseurantaa yhdistämällä turvallisuusselvitysrekisteriin rikosasioiden vireilläolija ratkaisutietoja.

Laissa on säädetty siitä, kuinka henkilöturvallisuusselvitys laaditaan joko suppeana, perusmuotoisena taikka laajana riippuen siitä, missä tehtävässä henkilö työskentelee ja mitä tietoa hän työssään käsittelee. Puolustusvoimien sotilashenkilöstöstä laaditaan pääosin turvallisuusselvitys perusmuotoisena. Lain mukaan tämä on laadittava sellaiseen palvelussuhteeseen, jossa henkilö saa pysyvän oikeuden käsitellä sellaisia viranomaisen asiakirjoja, jotka tulee luokitella turvallisuusluokkaan II tai III kuuluviksi. Lisäksi turvallisuusselvitys on laadittava perusmuotoisena tehtäviin, joissa salassa pidettäviä tietoja paljastamalla tai muulla lainvastaisella teolla voi merkittävällä tavalla vaarantaa muun muassa valtion turvallisuutta, maanpuolustusta, kansainvälisiä suhteita taikka poikkeusoloihin varautumista. Puolustusvoimissa tehdään turvallisuusselvityksiä myös suppeana ja laajana, joista laajan selvitysmenettelyn piiriin kuuluvat tehtävät on yksilöity erikseen.

Esikunnan kahvipöytäkeskustelussa pohdittiin sitäkin, mitä asioita työnantaja turvallisuusselvityksessä tutkii ja miten se voi vaikuttaa tuleviin työtehtäviin. Joku pohti ääneen sitäkin, kun oli tullut vuosien saatossa joku maksuhäiriömerkintä ja sakkot ylinopeusta, että mikä vaikutus näillä mahtoi olla jatkossa hänen viranhoitoonsa.

Henkilöturvallisuusselvitykseen ei saa sisällyttää viranomaisen arviota selvityksen kohteena olevan henkilön nuhteettomuudesta, luotettavuudesta tai sopivuudesta virkaan tai tehtävään. Tarvittava nuhteettomuus- ja luotettavuusharkinta tehdään työnantajavirastossa kokonaisharkinnalla. Joskus jokin yksittäinen ei-toivottu teko, joka ilmenee turvallisuusselvityksestä, voi vaikuttaa henkilön työtehtäviin siten, että tehtävän sisältöä tulee järjestellä uudelleen ja joskus ei. Työnantajalla on tässä laaja harkintavalta, mutta turvallisuusselvitys ei sido sitä, jonka käyttöä varten selvitys on laadittu.

Milloin kyse on ulkomaan henkilöturvallisuustodistuksesta (PSC), sen laatii ulkoasiainministeriö. Nämä PSC-todistukset tehdään henkilöille, joiden on virkatehtävissään tarve päästä toisen valtion tai kansainvälisen järjestön, kuten EU:n tai Naton turvallisuusluokiteltuun tietoon.

Suojelupoliisi kertoo, että perusmuotoisessa turvallisuusselvityksessä käytetään näitä laissa erikseen määriteltyjä tiedonhankintakeinoja ja –rekistereitä, eikä selvitys ole vain automaattisesti rekistereiden tarkistamista. Puhelinta ei kuitenkaan kuunnella eikä tietoliikennettä seurata.

Perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen tietolähteet	
Turvallisuusselvityslaki (726/2014), 25 §:	
Väestötietojärjestelmä	Tullin tietojärjestelmät
Rikosrekisteri, sakkorekisteri sekä liiketoimintakieltorekisteri	Ammatin- ja elinkeinoharjoittajien toimilupia koskevat rekisterit
Pääesikunnan pitämä sotilasoikeudenhoitorekisteri ja turvallisuustietorekisteri	Oikeushallinnon tietojärjestelmästä tuomiot ja syyteharkinnassa olevat, tai olleet rikosasiat
Poliisin henkilörekisterit	Poliisin tiedustelujärjestelmä
Rajavartiolaitoksen henkilörekisteri	Suojelupoliisin tiedustelujärjestelmä
Ulkomaalaisrekisteri ja viisumirekisteri	Ulosottorekisteri ja luottotietorekisteri

Takautuva palkanmaksu on aina poikkeava menettely

Jäsen otti yhteyttä luottamusmieheensä huomattuaan palkkalaskelmastaan, että hänelle oli maksettu useamman kuukauden ajan liian pientä tehtäväkohtaista palkkaa. Muutamaa kuukautta aiemmin annettua tehtävämääräystä, jolloin hänet oli siirretty vaativuudeltaan korkeampaan tehtävään, ei ollut huomioitu palkkauksessa. Samoihin aikoihin tavanomaisen tehtäväkohtaisen ja henkilökohtaisen palkanosien kanssa maksussa olleet sotilaallisen harjoituksen harjoituskorvaukset olivat sotkeneet siinä määrin kuukausipalkan euromääräistä kokonaissummaa, ettei hän ollut huomannut tapahtunutta palkkavirhettä. Hän pyysi luottamusmieheltä ohjeita, miten asiassa tulisi toimia.

Puolustusvoimien palkkausjärjestelmää koskevista sopimuksista on todettu, että tehtäväkohtaisen palkkauksen muutokset perustuvat tehtävämääräykseen tai tehtävänkuvauksen muuttumiseen, kuten kuvauksen päivittämiseen. Ajoittain hallintoyksiköissä on kuitenkin jouduttu tilanteisiin, että virkamiehen tehtäväkohtaisista palkanmaksamista on tarkasteltava takautuvasti kuten edellä kuvatun kaltaisessa tilanteessa. Tässä työnantajatoiminnassa oli tapahtunut inhimillinen virhe, ja virkamiehen tehtävämääräys oli jäänyt huomioimatta.

Takautuvassa palkanmaksussa on aina kyse poikkeavasta menettelystä. Mikäli kaikki menisi niin kuin Strömsössä ja hallintoyksiköissä noudatettaisiin palkkauksen virkaehtosopimuksia sekä näistä

Pääsikunnan antamia tarkentavia ohjeita, takautuvuustarkasteluihin ei tarvitsisi lähtökohtaisesti edes mennä. Palkkausjärjestelmäsopimus tuntee palkkausta koskevan takautuvuuden niissä tilanteissa, jolloin virkamiehen tehtävän sisältö muuttuu olennaisesti ja tehtävänkuvauksen päivittämisen jälkeen vaativuutta tarkistetaan. Tällöin uuden vaativuusluokan palkkausta maksetaan allekirjoittamisesta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Toisin sanoen, jos muuttuneen tehtävänkuvauksen vaativuudenarviointikierroksella on kulunut aikaa kuukausia, uutta tehtäväkohtaista palkkaa maksetaan takautuvasti.

Myös henkilökohtaista palkanosaa saatetaan sopimuksen mukaan maksaa takautuvasti, kun työsuoritus arvioidaan ja vahvistetaan muutoin kuin vuosittaisen suoritusarvioinnin yhteydessä. Virkamies määrättiin 1.1.2024 uuteen tehtävään, jossa hänen henkilökohtainen työsuorituksensa arvioidaan 15.7.2024 ja jolloin suoritusarvioinnilla on nostava vaikutus henkilökohtaiseen palknosaan. Vuosilomien ja muiden kiireiden vuoksi hallintoyksikön komentaja vahvistaa suoritusarvioinnin vasta 26.8.2024. Tässä esimerkissä palkkamuuutos astuu voimaan vasta komentajan vahvistamisen jälkeen, mutta muutos tulee syyskuussa maksuun takautuvasti eli 1.8.2024 lukien.

Muut mahdolliset palkkauksen takautuvuustapaukset vaativat aina tapauskohtaista tarkastelua. Silloin kun työnantajatoiminnassa tai esimerkiksi teh-

tävänkuvaukssovelluksesta voidaan osoittaa tapahtuneen joitain palkkaukseen vaikuttavia inhimillisiä virheitä tai puutteita, palkkaustekijöitä maksetaan lähtökohtaisesti takautuvasti.

Kun virkamiehen tehtävän sisältöön tehdään muutoksia, jotka ovat olennaisia ja joilla saattaa tehtävän vaativuuteen vaikuttavia tekijöitä, jokaisen tehtävähoidattajan on syytä olla itsekkin aktiivinen, jotta muuttuneet tehtävät päivitetään tehtävänkuvaukseen. Mikäli virkamies vain ilmoittaa hoitaneensa jotain tiettyjä työtehtäviä, joista ei ole todennettavissa toimivaltaisen viranomaisen antamaa määräystä tai käskyä työjohdollisesta määräyksestä, tehtävämääräys tai jopa tehtävänkuvaukset puuttuvat, palkkauksen takautuvuudelle ei ole perusteita.

Vastuu tehtävänkuvauksen päivityksestä ei ole jakamaton, vaan se on jaettu niin esimiehelle kuin tehtävähoidattajallekin. Silloin kun kuvaus jää päivittämättä ja virkamies kykenee osoittamaan, että on itse aktiivisesti edistänyt omaa asiaansa ja ongelma johtunut esimiehen toiminnasta, muuttunutta palkkaa on mahdollista maksaa takautuvasti. Mikäli on perusteltua tehdä palkkaukseen sellaisia muutoksia, joihin hallintoyksiköllä ei ole palkkausjärjestelmäsopimusten perusteella toimivaltaa, takautuvuus päätöksen palkkatoimivaltaa puolustusvoimissa käyttää Pääsikunnan henkilöstöosasto.

Palkkalaskelman tarkastus on tarpeellinen toimenpide

Tehtäväkohtaisessa palkkausjärjestelmässä muuttuvia palkkatekijöitä on huomattavasti enemmän kuin parikymmentä vuotta sitten käytössä olleessa A-palkkauksessa. Tällöin kuukausipalkan muodostuminen oli huomattavasti yksinkertaisempaa ja säännönmukaisempaa. Tänä päivänä säännönmukaisen kuukausipalkkauksen muodostuessa tehtävän vaativuudesta ja henkilökohtaisesta työsuorituksesta virheiden todennäköisyys

on kasvanut. Etenkin silloin, kun näissä palkanosissa tapahtuu muutoksia tai virkamiehelle pitäisi tulla maksuun haittatyökorvauksia tai lisäpalkkoja, korostuu virkamiehen oma vastuu tarkastaa palkkalaskelma. Mikäli siinä on epäselvyyksiä tai virheitä, ne on syytä selvittää pikimmiten.

Säännönmukainen kuukausipalkka on keskeisin virkamiehelle kuuluva taloudellinen oikeus. Valtion virkamieslain 11 §:n mukaan asianomaisen viranomaisen on

huolehdittava siitä, että virkamiehelle annetaan virkasuhteesta johtuvat edut ja oikeudet sellaisina kuin ne hänelle kuuluvat. Yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa on sovittu, että virkamiehen palkkaus maksetaan kultakin kalenterikuukaudelta sen 15. päivänä. Sopimusmääräysten mukaan lisäpalkat, kuten ylityö- ja haittatyökorvaukset, ne tulee maksaa viimeistään kolmiviikkoisjakson päättymistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä.

Rajavartiolaitoksen kustannusneutraaleissa virkaehtosopimusneuvotteluissa saavutettiin neuvottelutulos

Teksti ja kuva: Jukka Mäkinen

Rajavartiolaitoksessa saavutettiin kevään 2024 kustannusneutraaleissa virkaehtosopimusneuvotteluissa neuvottelutulos 2.5. kaikkien sopijaosapuolien välillä. Neuvottelutuloksen mukaisesti sovittiin muutoksista Rajavartiolaitoksen virkamiesten työajoista tehtyyn tarkentavaan virkaehtosopimukseen (työaikasopimus) sekä muutto- ja siirtokustannusten korvaamisesta tehtyyn tarkentavaan virkaehtosopimukseen ja niiden yhteyteen kirjattuihin soveltamisohjeisiin. Lisäksi sovittiin muutoksista Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmästä tehtyyn tarkentavaan virkaehtosopimukseen ja sopimuksen yhteyteen kirjattuihin soveltamisohjeisiin sekä kyseisen sopimuksen allekirjoittamispöytäkirjaan. Tätä juttua kirjoitettaessa neuvottelutulos on hyväksytty kaikkien henkilöstöjärjestöjen hallinnoissa. Näin ollen neuvottelutuloksen konkreettisoituminen sopimukseksi edellyttää enää valtiovarainministeriön hyväksynnän, jonka pitäisi olla enemmän tai vähemmän muodollisuus. Sopimus toteutuessaan astuu voimaan valtiovarainministeriön hyväksyttyä sen, hyväksyntää seuraavan kuukauden alusta lukien ja on voimassa 28.2.2025 saakka. Sopimuksen voimaolo jatkuu tämän jälkeen vuoden kerrallaan, jollei sitä jonkun sopimusosapuolen toimesta irtisanota vähintään kuusi viikkoa ennen sopimuskauden tai jatkokauden päättymistä. Tässä katsauksessa selostetaan neuvottelutuloksen keskeinen sisältö.

Työaikasopimuksen tekstimuutokset

Viikoittaista vapaa-aikaa (11 §) koskien on tehty lisäys, jonka mukaisesti jatkossa myös varusmiesyksikössä palvelevan virkamiehen viikoittainen vapaa-aika voidaan järjestää keskimäärin 36 tunniksi yhden työjakson aikana. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jatkossa on mahdollista suunnitella pitempiä työvuorojaksoja kuin aikaisemmin. Tämä joustavoittaa työvuorosuunnittelua sekä mahdollistaa toisaalta virkamiehille pitemmät vapaajakset.

Lisä- ja ylityökorvausten määräytymiseen keskeytyneessä työjaksossa (15 §) koskevan pykälän soveltamisohjeen viidennettä kappaletta on muokattu siten, että sairastumispäivänä, jona virkamies on ollut työssä, luetaan työvuoroluetteloon vahvistettu koko työvuoron työaika. Sama koskee tilapäistä hoitovapaata. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että mikäli jaksotai virastotyössä on laadittu vahvistettu työvuoroluettelo ja virkamies tai hänen lapsensa sairastuu, aiheuttaen tilapäisen hoitovapaan, kesken jääneen työvuoron työaika täydennetään työajan lisäyksellä työvuoron suunniteltuun päättymiseen saakka. Aikaisemmin virastotyössä työaika näissä tapauksissa on täydennetty ainoastaan 7 tuntiin 15 minuuttiin saakka, mikäli on työskennelty vähemmän kuin edellä mainittu työaika.

Muutto- ja siirtokustannusten korvaamisesta tehdyn tarkentavan virkaehtosopimuksen muutokset

Soveltamisalaan (1 §) on nyt kirjattu työssäkäyntialueita koskeva soveltaminen, joka vielä tarkemmin on sisällytetty sopimuksen liitteeseen 1. Pykälässä on mainittuna, miten jatkossa menetellään tapauksissa, joissa muutetaan Rajavartiolaitoksen toimipaikkojen sijaintia tai perustetaan kokonaan uusia toimipaikkoja. Jos edellä mainittu toimipaikka sijaitsee enintään 80 kilometrin päässä yhdestä tai useammasta liitteessä mainitusta toimipaikasta, toimipaikka muodostaa työssäkäyntialueen kyseessä olevien toimipaikkojen kanssa. Muussa tapauksessa sijainniltaan muutettu tai uusi toimipaikka sellaisenaan muodostaa työssäkäyntialueen. 1 §:n soveltamisohjeeseen on tarkennettu, että toimipaikka tarkoittaa kaikkia maantieteellisiä paikkoja, joissa Rajavartiolaitoksella on

virkaipaikka. Lisäksi soveltamisohjeessa on todettu, että sopimuksen liitettä tarkistetaan teknisesti vastaamaan muuttuneita työssäkäyntialueita sopimalla siitä virkaehtosopimuksella. Sovittuja muutoksia sovelletaan sopimuksen voimaantulosta alkaen toteutettaviin siirtoihin. Edellä sanotusta poiketen niiden virkamiesten, joiden virkaipaikka on sopimuksen voimaantulon ajankohtana Korteesalmella, siirtoa Korteesalmelta Kuusamoon ei katsota siirroksi työssäkäyntialueen sisällä.

Palkkajärjestelmä- sopimuksen muutokset

Henkilökohtaista palkanosaa (5 §) koski on lisätty 2. kohtaan (Kokemusosa) uusi momentti, jonka mukaisesti yli 30 päivää kestävää yhdenjaksoista keskeytysaikaa (pl. vuosiloma, erityisraskaus- ja raskausvapaa-aika, palkallinen vanhempainvapaa-aika sekä isyys-, erityisäitiysvapaa ja äitiysvapaa-aika) ei huomioida kokemusaajan pituutta laskettaessa. Tämän lisäyksen taustalla on jo aikaisemmin toteutunut perhevapaaudistus, jossa mm. termit muuttuivat aikaisemmin säädellystä. Työntekijä on jo aikaisemmin soveltanut kokemusaajan laskentaa nyt kirjatulla tavalla.

Palkkajärjestelmä- sopimuksen allekirjoittamis- pöytäkirjan muutokset

Kansainvälisiä tehtäviä sekä pitkiä jatko- ja täydennyskursseja (6 §) käsittelevän pykälän 3. momentin loppuun on lisätty maininta siitä, että uuteen tehtävään pe-

rustuva suoritusarviointi tehdään kuitenkin tilanteissa, joissa eurooppalaisen raja- ja merivartioston kategorian 2 profiiliin komennetun virkamiehen tehtävä on muuttunut ennen komennuksen alkua tai muuttuu komennuksen aikana ja tässä tarkoitettu suoritusarviointi ajoittuu komennuksen ajalle. Aikaisemmin kategorian 2 tehtävissä ei ole tehty suoritusarviointia, vaikka tehtävä olisi muuttunut ennen komennusta tai komennuksen aikana. Tämä vaikuttaa varsin oikeudenmukaiselta muutokselta.

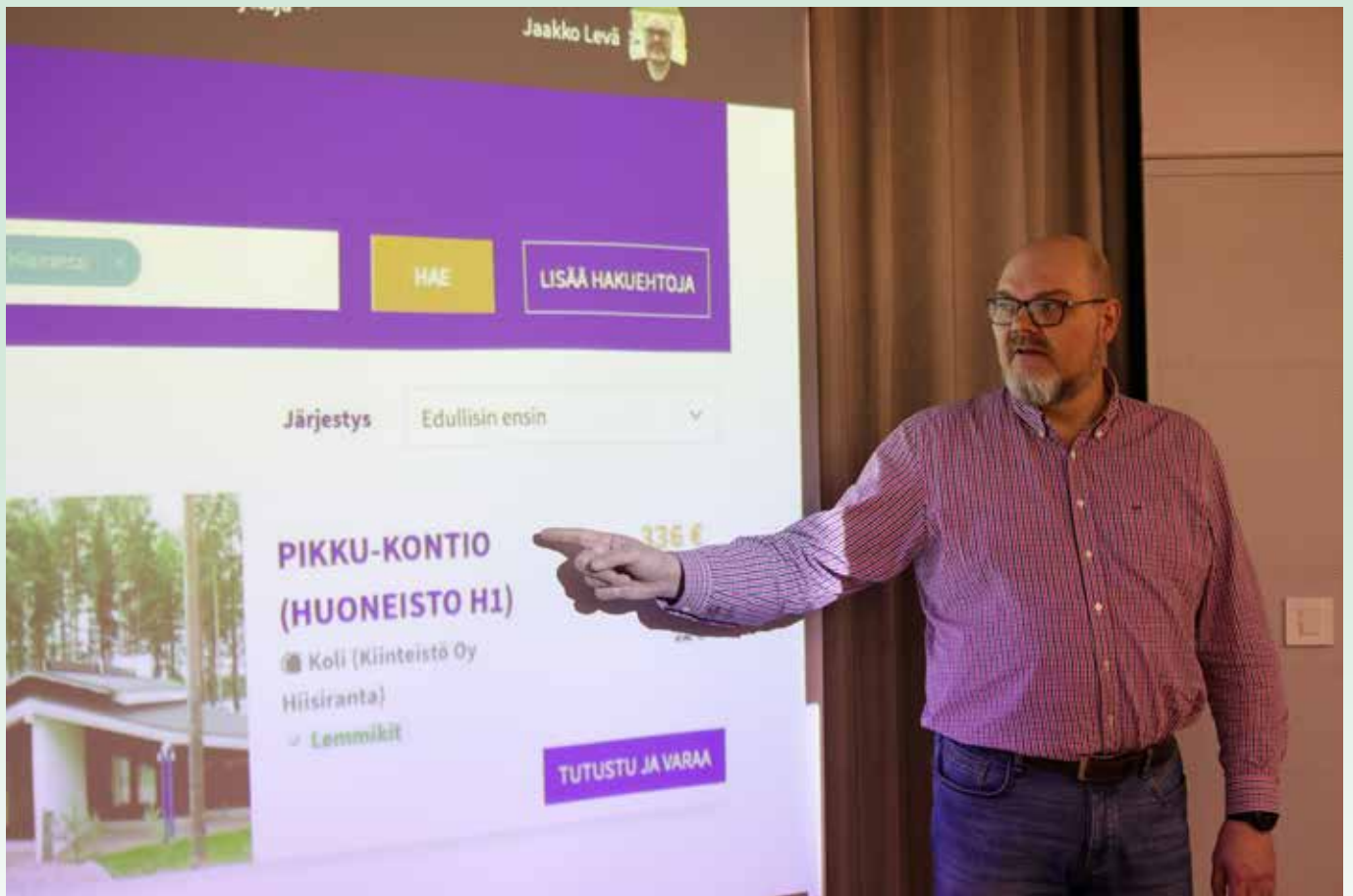
Neuvottelutulokseen liittyvät muut muutokset

Neuvottelutulos sisältää aika paljon puhtaasti teknisiä muutoksia, joilla on pyritty selkeyttämään eri sopimuspykälä loogiseksi kokonaisuuksiksi tai muuten kirjattu kohdat tarkoituksenmukaisella tavalla. Näiltä osin itse pykälien alkuperäistä tarkoitusta ja soveltamisesta ei ole muutettu. Lisäksi työaikaosopimuksessa useammassa kohdassa mainittu emäntätehtävänimike on muutettu sukupuolineutraaliksi. Jatkossa

myös työaikaosopimuksessa puhutaan tässä yhteydessä kokeista. Vastaava muutos on tehty aikaisemmin Rajavartiolaitoksen B.1 -pysyväisasiakirjan (Tehtävään määrittäminen ja tehtävänimikkeet sekä RVL-PJ-palkkausperusteiden vahvistaminen) liitteeseen 1 (Rajavartiolaitoksessa käytettävät tehtävänimikkeet).

Rajavartiolaitoksen kevään 2024 kustannusneutraaleissa virkaehtosopimusneuvotteluissa saavutettiin neuvottelutulos. Tällä kertaa neuvottelutulos on kantamassa sopimukseksi saakka.

Päällystöliiton lomatoiminta digiaikaan syyskuussa

Teksti: Jaakko Levä Kuvat: Juha Susi ja Jaakko Levä

Päällystöliiton hallituksen sisällä heräsi vuonna 2023 ajatus siitä, että meidän tulee kehittää yhtä jäsenetamme joustavammaksi ja siirtyä siinä 2000-luvulle. Edustajakokouksen päätettyä vuoden 2023 marraskuussa, että liiton lomatoimintaa jatketaan ainakin vuoteen 2030 asti ja toimiston henkilöstössä tapahtuneiden muutosten vuoksi oli ajankohtaista ryhtyä suunnittelemaan teknisten apuvälineiden laajempaa käyttöönottoa lomakohteidemme varaamisessa, laskutuksessa ja ylläpidossa. Minut palkattiin 1.1.2024 lukien järjestösihteerin tehtävään, jossa yhtenä punaisena lankana oli siirtää Päällystöliiton lomakohteiden varaaminen digitaaliseen muotoon hallitusti. Aloitin siis lomatoiminnan digitoimisen täysin puhtaalta pöydältä omalta osaltani, mutta minun onnekseni esivalmistelut ja suunnittelu järjestelmän osalta oli jo aloitettu hyvissä ajoin tuolloin rivissä olleiden toimesta ja ennen

kaikkea toimittaja uudelle järjestelmälle oli jo valittu.

Järjestöpäällikön tekemien laajojen esivalmisteluiden jälkeen saimme tehtyä sopimuksen kotimaisen toimittajan kanssa uudesta digitaalisesta varausjärjestelmästä lomatoimintaamme. Olimme jo aiemmin saaneet kokemuksia digitaalisen järjestelmän käytöstä Puolustusvoimissa ja niistä hyödyistä, joita järjestelmän käyttöönotto toisi jäsenillemme. Järjestelmän osalta ensisijaisesti pääpaino oli siinä, millainen tuon uuden järjestelmän tulisi olla ja miten se helpottaisi nykyisten toimijoiden työpanosta ja resurssien vapauttamista muihin hallinnollisiin tehtäviin. Teemme vielä lomakauden III isojaon (syys-joulukuu) käsin toimistolla, missä jaamme lomakohteiden varaukset. Tämän jälkeen suljemme nettisivuillamme jäsenosiossa olevat hakulomakkeet aikavälillä 1.6.-31.8.2024, ja tuolla aikavälillä isojaon jäljiltä vapaaksi jääneitä ajankohtia

voi hakea puhelimitse liiton toimistolta, kunnes otamme uuden digitaalisen järjestelmän tuotantokäyttöön 1.9.2024 lukien. Tämän jälkeen kaikkien jäseniemme, jotka jatkossa haluavat lomakohteita varata tai käyttää, tulee rekisteröityä uuteen järjestelmään omalla nimellään, jäsennumerollaan ja toimivalla sähköpostiosoitteella. Rekisteröitymisen jälkeen sujuu kohteiden varaaminen, laskutus ja mahdollinen kohteen peruuttaminen digitaalisesti ilman turhia välikäsiä. Tämän jälkeen siis korostuu yksittäisen jäsenen vastuu siitä, mitä hän haluaa varata ja miten hän toimii verkossa. Tarjoamme toki vielä tukea liiton toimistolta, mutta emme tee enää kuin äärimmäisissä tapauksissa varauksia toimiston puolelta.

Tässä lehdessä emme pysty tarjoamaan vielä tämän enempää tietoa siitä, mitä järjestelmä on, sillä se on vielä siinä vaiheessa, ettei siitä voi näyttää tarkemmin juurimitään. Tuotamme nettisivujen jäsenosios-

Päätyysrätto ry
 Sähköpostiosoite
 Salasana
 Unohdin salasanan
 Remember Me Pysy kirjautuneena 14 päivää sitten
 PERUUTA KIRJAUDU SISÄLLE
 LUO TUNNUS

sa olevalle lomatoiminta-välilehdelle kuvalliset ohjeet uuteen järjestelmään rekisteröitymiseen. Lisäksi tuemme myös toimistolta kirjautumista neuvomalla mahdollisissa ongelmatilanteissa. Itse rekisteröityminen käyttäjäksi uuden järjestelmän etusivulta ei ole hankalaa vaan vie noin 10–15 minuuttia aikaa yhteyden nopeudesta riippuen. Kirjautumisen jälkeen on toki vielä käytävä järjestelmässä lisäämässä omiin tietoihin mm. osoitetietoja. Uuden järjestelmän käyttöönotto ei poista sitä, että erikseen määriteltujen sidosryhmiemme ei olisi enää mahdollista hakea lomakohteitamme. Heidän osaltaan hakeminen tapahtuu edelleen toimiston kautta puhelimitse tai sähköpostilla kuten aiemminkin. Tiedotamme jatkossa järjestelmän käyttöönottoon liittyen jäseni-
 vuillamme lomatoiminnan alle perustetulla sivulla ”sähköinen lomatoiminnan järjestelmä”, mihin kokoamme tarvittavat ohjeet ja muut tarvittavat infot projektin edetessä. Pidetään mieli korkealla ja ollaan avoimia uuden äärellä!

Edustajakokous 2024

Teksti: Mika Avelin Kuva: Jaakko Levä

Tämän vuoden sääntömääräinen Edustajakokous pidetään tiistaina 5.11. Scandic Grand Marina hotellissa Helsingissä. Edellisenä iltana juhlistetaan liiton 95-vuotista taivalta cocktailtilaisuuden merkeissä ravintola Sipulin talvipuutarhassa. Edustajakokousedustajat kutsutaan kutsuvieraiden ohella edustamaan jäsenyhdistyksiä kyseiseen tilaisuuteen. Liiton verkkosivuille avataan hyvissä ajoin kyseisten tapahtumien ilmoittautumislomake. Ilmoittautuminen tilaisuuksiin päättyy torstaina 3.10. Toivottavasti mahdollisimman moni yhdistys pystyy lähettämään edustajansa kumpaankin tilaisuuteen. Mikäli jäsenyhdistys ei jostain syystä pysty lähettämään edustajaa tilaisuuksiin, pyydetään yhdistystä kuitenkin täyttämään ja lähettämään ilmoittautumislomake sekä merkitsemään osallistumiskohtaan ”yhdistyksemme ei lähetä edustajaa”.

Jäsenyhdistysten määrääajat

Jäsenyhdistysten on lähetettävä Edustajakokouksessa käsiteltävät aloitteet ja esitykset toimistolle 31.8. mennessä liiton johtosäännön mukaisesti. Aloitteet ja esitykset pyydetään toimittamaan sähköisesti osoitteeseen toimisto@paallystoliitto.fi. Samaan osoitteeseen pyydetään myös toimittamaan esitykset liiton ansiomerkillä ja -mitalilla palkittavista henkilöistä sekä Vuoden 2024 opistoupseerista tehtävät esitykset. Liiton verkkosivuilta kohdasta ohjeet ja säännöt löytyy palkitsemisohje, jossa on tarkemmat ohjeet esitysten laadinnasta. Palkitsemisesitysten on oltava toimistolla viimeistään perjantaina 6.9.

Lomatoiminta

Liiton lomakohteiden lomakauden 1.9.–31.12. hakemusten käsittely ja vuorojen jako on tehty kesäkuun puoliväliin mennessä. Vapaaksi jääneet viikkovuorot näkyvät liiton jäsensivuilla ja niitä voi tiedustella liiton toimistolta. Kokonaisia vapaaksi jääneitä viikkoja jaetaan siinä järjestyksessä, kun hakemuksia toimistolle saapuu. Vajaita viikkoja on mahdollista myös varata, mutta niiden vahvistaminen tehdään hallinnon linjauksen mukaisesti vasta kuukautta ennen varauksen alkamisen ajankohtaa. Vajaan viikon varauksen hyväksyminen edellyttää lisäksi myös sitä, ettei kukaan ole sitä ennen varannut kohdetta koko viikoksi. Muistutuksena, että kohteet on Helsingin kohteita lukuun ottamatta ensisijaisesti tarkoitettu viikon mittaisiin virkistäytymisiin.

Lomakohteiden sähköinen varausjärjestelmä

Toimisto siirtyy 1.9. lukien lomakohteiden varaamisessa sähköiseen järjestelmään, jolloin aloitetaan lomakauden 1.1.–30.4.2025 lomakohteiden haku. Kyseinen haku päättyy vasta 31.10., joten hakemusten tekemiseen jää riittävästi aikaa. Asiasta kerrotaan tarkemmin tässä lehdessä jäsenihteerin palstalla ja ennen järjestelmän käyttöönottoa verkkosivujen kohdassa lomatoiminta. Varausjärjestelmään kirjautumiseen vaaditaan oman nimen lisäksi sähköpostiosoite ja jäsennumero. Jäsennumeron löydät tarvittaessa jäsenkortista.

Päällystökaleenteri 2025

Vuoden 2025 Päällystökaleenteri laitetaan tilaukseen hyvissä ajoin, joten nyt on syytä aktivoitua asian suhteen. Mikäli sait tämän vuoden kalenterin ja haluat sen edelleenkin ensi vuonna, niin asia on osaltasi kunnossa. Jos et enää kalenteria tarvitse, niin käy liiton verkkosivuilla eAsiainn jäsentiedoissa muuttamassa omiin tietoihisi, ettet enää kalenteria halua. Muista myös tallentaa kyseinen tieto. Mikäli haluat lukea Päällystölehteä mieluummin liiton sivuilta vain sähköisenä versiona, niin lopeta printtilehden tulo edellä mainitulla tavalla. Voit ilmoittaa kalenterin ja lehden tilauksen muutoksista lähettämällä siitä sähköpostia liiton toimistolle osoitteeseen toimisto@paallystoliitto.fi tai soittamalla numeroon 040 301 9290. Kalenterin ja lehden jäsentietojen perusteella tilataan mahdollisimman kustannustehokkaasti oikea määrä kyseisiä tuotteita. Jäsenien kalenterin tilaustietojen tulee olla toimiston tiedossa kesäkuun loppuun mennessä. Samalla on myös hyvä hetki kaikkien jäsenten käydä tarkistamassa omien jäsentietojensa virheettömyys. Mikäli työpaikkasi on muuttunut, niin käy muuttamassa sekin asia omiin jäsentietoihisi.

Muutos toimiston toimihenkilöihin

Jäsenihteeri **Anja Mustajoki** jäi hyvin ansaitsemaalleen vanhuuseläkkeelle 1.5., ja hänen tilalleen ei enää palkattu uutta toimihenkilöä. Jatkossa liiton toimistolla työskentelee kaksi toimihenkilöä eli järjestöpäällikkö ja -sihteeri. On siis turha pelästyä sitä, kun toimiston puhelimeen ei enää vastaakaan tuttu nainen. Lämmin kiitos Anjalle liiton eteen tekemästä arvokkaasta jäsenlähtöisestä työstä ja leppoisia eläkepäiviä erityisesti kulttuurin parissa!

Ajankohtaista

Jäsenyhdistysten toimintatuki maksetaan 14.6. niille yhdistyksille, jotka ovat lähettäneet toimistolle edellisen toimintakauden toimintakertomuksensa. Joulukuussa on vielä toinen mahdollisuus saada toimintatuki maksuun. Liiton toimisto on koko kesäkauden ajan auki. Toimistolla on ainakin yksi henkilö paikalla palvelemaan jäsenistön tarpeita. Työaikaliukuman takia tavoitat parhaiten toimiston väen klo 9–15. Rajavartiolaituksen vuosipäivänä 21.3. ja Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä 4.6. on jälleen moni liiton jäsen saanut ylennyksen seuraavaan sotilasarvoon niin palveluksessa kuin reservissä. Lämpimät onnittelut kaikille huomionsoituksen saaneille ja aurinkoista kesää kaikille.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004
toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Tiedustelulaitoksen tehtävien lisällisyyksistä yhteisymmärrys

Teksti: Pääesikunnan ja alaisten laitosten valtakunnallinen päluottamusmies, kapteeni Marko Ylönen Kuva: Juha Susi

Nykyisen Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen (PVTIEDL) lennonvarmistusvastuullisellisten (LVV-lisä) tehtävien juuret ulottuvat 1980-luvulle. Puolustusvoimien palkkausjärjestelmäsopimuksen lisäpalkkioita koskevassa liitteessä on PVTIEDL:n tehtävien osalta tarkennus vuodelta 2013. Sen mukaan LVV-lisää voidaan suorittaa soveltuvin osin Maavoimien elektronisen sodankäynnin keskuksen ja PVTIEDL:n tehtävässä palvelevalle upseerille, opistoupseerille, aliupseerille ja erikoisupseerille, joka soveltuvan koulutuksen saatuaan tuottaa tehtävässä tietoa, jolla on vaikutus aluevalvontalaissa määritettyjen ilmavalvontatehtävien suorittamiseen, toimii valvontajärjestelmien huolto- ja käyttötehtävissä tai niihin välittömästi liittyvissä vastuullisissa johto- ja opetustehtävissä. Pääesikunnan henkilöstöosasto (PEHENKOS) antoi vuonna 2016 PVTIEDL:lle uusia tulkintoja em. sopimustekstiin ja poisti tulkintojen perusteella lisän osista aikaisemmin lisällisyysperusteet täyttäneistä tehtävistä. Päälystöliitto ei voinut tuolloin hyväksyä perusteita, ja neuvottelun perusteella saavutettiin lopulta jonkinlainen yhteisymmärrys lisällisistä tehtävistä. Lisällisten tehtävien osalta olikin melko rauhallista vuoteen 2022 saakka. Silloin sotilasilmailun lisät poistettiin lähes 20 OTV-tehtävästä ilman konkreettisia perusteluja. Työnantajan mielestä tehtävät eivät täyttäneet tehtäväkuvauksen perusteella lisällisyyden perusteita.

Päälystöliitto esitti alkukesästä 2022 PEHENKOS:n johtamassa soveltamistyöryhmässä uuden ”lisäpalkkiotyöryhmän” perustamista. Tavoitteena oli saada aktiivinen keskustelu yhteisyyden perusteisiin nimenomaan PVTIEDL:n osalta. Uusi PEHENKOS-johdoinen työryhmä perustettiin syksyllä 2022, Päälystöliitosta työryhmän työskentelyyn osallistuivat päluottamusmies **Marko Jalkanen**, allekirjoittanut ja PVTIEDL:n paikallinen luottamusmies. Ensimmäisissä kokouksissa todettiin työryhmän tavoitteena olevan sotilasilmailun lisäpalkkioiden soveltamisohjeen valmisteleminen. Lisäksi tavoitteeksi asetettiin lisällisten tehtävien luettelo. Luettelon tarkoituksena on yksinkertaistaa lisällisyystarkastelua tulevaisuudessa: mikäli tehtävässä ei ole tapahtunut muutoksia ja tehtävä on todettu aikaisemmin lisälliseksi, on se myös jatkossa lisällinen. PEHENKOS ei pystynyt antamaan kokouksissa edelleenkaan konkreettisia perusteluja lisien poistamiselle. Kokousten edetessä muodostui lopulta yhteisymmärrys siitä, että lisällisyyden perusteita ei voida määrittää aukottomasti tehtäväkuvauksista. Samalla syntyi johtopäätös PEHENKOS:n edustajien vierailutarpeesta hallintoyksikössä perehtymässä tehtävien todelliseen sisältöön.

PEHENKOS:n toteuttamien vierailujen perusteella lisällisyyden perusteissa saavutettiin lähentymistä työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen välillä. Loppuvuodesta 2023 PEHENKOS esitti oman versionsa lisällisistä OTV-tehtävistä. Reilun vuoden ajan, keskimäärin joka toinen kuukausi kokoontuneessa työryhmässä päädyttiin lopulta yhteisymmärrykseen lisäpalkkioliitteen mukaisesti lisällisistä tehtävistä PVTIEDL:n osalta. Samalla sovittiin, että PVTIEDL ja PEHENKOS tekevät päätökset lisällisyyksistä kevään 2024 aikana.

Päätöksissä huomioidaan mahdolliset takautuvuudet vuonna 2022 tehdyistä kielteisistä päätöksistä alkaen.

Tätä kirjoittaessa tavoitteisiin ei ole vielä täydellisesti päästy. Emme järjestönä ole saaneet käyttööme tehtyjä päätöksiä, mutta olemme saaneet tietoomme tehtävät, joita päätökset koskevat. Soveltamisohjetta ei ole toistaiseksi julkaistu ja luettelo lisällisistä tehtävistä ei ole yhteisesti käsitelty. Suunta on kuitenkin oikea, ja luotamme siihen, että työryhmän ensimmäisissä kokouksissa sovitusta tavoitteista pidetään kiinni. Asian käsittely on vaatinut perehtymistä ja syventymistä niin työnantajan edustajilta kuin järjestöjen edustajilta. Työskentely on ollut ajankäytöllisesti välillä tehotonta. Sille on varmasti omat perusteensa, mutta toivottavasti näin laajaa tarkastelua ei tarvitse tehdä tulevaisuudessa uudelleen. Olemme tiedottaneet jäsenistöä aina, kun tästä asiasta on ollut tiedotettavaa. PVTIEDL on tiedottanut myös jokaista lisällisyystarkastelussa olevaa henkilöä henkilökohtaisella viestillä. Jokaisen jäsenen omaksi tehtäväksi jää valvoa, että lisät ja takautuvuudet on määritetty oikein. Mikäli joku jäsen kokee, että ei ole tietoinen omaa lisällisyyttä koskevista päätöksistä, kannattaa olla yhteydessä omaan luottamusmieheen.

Puheenjohtajapäiviltä vahva anti liiton tulevaisuustyölle

Teksti ja kuvat: Juha susi

Akavan työmarkkinajohtaja Vile Kopra kertoi, kuinka Akavassa nähdään hallituksen esityksen vaikutukset työmarkkinatilanteeseen.

Huhtikuusa pidetyt Puheenjohtajapäivät osoitti jälleen tarpeellisuutensa. Hallituksen valmisteleva ennakkotehtäväpaketti, jolla kartoitettiin yhdistysten näkemykset liiton tulevaisuustyön tueksi, tuotti tulosta. Päivien aikana kuultiin myös ajankohtaiskatsaukset niin Akavan, Rajavartiolaituksen kuin Puolustusvoimien taholta.

Työmarkkinakriisin purku on edellytys toimien vaikuttavuudelle

Akavan työmarkkinajohtaja **Vile Kopra** avasi osuudessaan, miten hallitusohjelman työelämää koskevat kirjaukset näyttäytyvät työntekijäpuolelle.

- Kirjauksissa vietiin selkeästi vallankahvaa työnantajapuolelle kohdissa, joissa puhuttiin työelämäuudistuksista, esimerkkinä paikallinen sopiminen ja työrauhauudistus.

Akavassa ei haluttu lähteä härkäpäisesti uudistuksia vastaan, vaan tilalle haluttiin tarjota vaihtoehtoisia ratkaisumalleja samalla säilyttäen keskusteluyhteys.

- Erikoista oli hallitusohjelmaan tehdyt tarkat kirjaukset ilman, että toteutustoimista olisi voitu keskustella työntekijäpuolen kanssa. Olemme esittäneet työmarkkinatulpan poistoon liittyviä toimenpiteitä. Näitä valuvikoja löytyy työrauha- ja paikallisen sopimisen esityksistä.

Akavassa nähdään myös työhyvinvoinnin merkitys työelämän keskeisenä tekijänä.

- Mielenterveyteen liittyvien sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden määrät ovat nousseet hälyttävän korkealle.

Nykyinen työturvallisuuslainsäädäntö koetaan vanhentuneeksi tältä osin.

- Psykososiaalisen kuormituksen ennaltaehkäiseminen on tärkeää, ja siitä tulisi säätää lainsäädännössä. Maksamme työkyvyttömyyseläkkeitä, mutta emme juurikaan ennaltaehkäise niitä.

Yhtenä keinona nähdään työterveyshuolon kehittäminen työkyvyn ylläpitämiseksi.

- Määritellään täsmällisemmin ennaltaehkäisevä ja työkykyä ylläpitävät toiminnot. Nämä tulisi toteuttaa lakisääteisinä työterveyspalveluina.

Rajavartiolaitos toimii aina lain puitteissa

Rajavartiolaituksen esikunnan raja- ja meriosaston osastopäällikön kenraalimajuri **Matti Sarasmaan** ajankohtaiskatsaus keskittyi tilanteeseen itärajalla sekä käynnissä olevaan rajaa koskevaan poikkeuslain valmisteluun.

- Meidän on turha arvuutella taustoja, jotka ovat johtaneet nykyiseen tilanteeseen vaan toimia. Olemme puhuttaneet viime vuoden lopussa saapuneita turvapaikanhakijoita. Näiden kuvausten pohjalta meille on muodostunut hyvä kuva toiminnasta.

Kun itärajan rajaylityspaikkoja suljettiin etelästä alkaen, siirtyivät turvapaikanhakijat seuraavalle avoimena olevalle paikalle pohjoista kohti. Lopulta valtioneuvosto otti käyttöön rajavartiolaivan 16 §:n käyttöön.

- Pykälä koskee rajanylityspaikan väli-aikaista sulkemista, rajanylitysliikenteen rajoittamista ja kansainvälisen suojelun

hakemisen keskittämistä. Tämän myötä turvapaikan hakeminen ei ole mahdollista itärajalla, mikä monelta tuntuu unohtuvan.

Sarasmaa muistutti Rajavartiolaituksen varautuneen jo pitkään mahdollisiin normaalioloista poikkeaviin tapahtumiin itärajalla.

- Tehdyistä toimenpiteistä voidaan mainita vaikkapa joukkojen hallintaan liittyvä suorituskky. Samoin evp-reservin hyödyntäminen on osa varautumista. Itärajan esteita on uusimpia hankkeita.

Uusimpana keinona on välineellistetyin maahantulon torjumisen estämiseksi tarkoitettu laki, joka on edelleen valmisteilla. Julkisuudessa laista puhutaan käännytyslakina.

- Kyseessä on poikkeuslaki, jonka käyttöönotto vaatii aina erillisen päätöksen valtioneuvostolta. Me tuotamme yhdessä muiden viranomaisten kanssa sen tiedon, milloin lain käyttöönotto on tarpeellinen.

Poikkeuslain valmistelusta on käyty laajasti yhteiskunnallista keskustelua. Kansallisen turvallisuuden puntarissa on Suomea sitova lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset. Puheissa on arvioitu yksittäisen rajavartiijan vastuuta mahdollisissa ongelmatilanteissa. Sarasmaa ei näe tässä ongelmaa.

- Me toimimme kulloinkin vallitsevan lainsäädännön puitteissa.

Nato-jäsenyys työllistää henkilöstöalaa

Puolustusvoimien katsaus keskittyi Nato-jäsenyyden henkilöstövaikutuksiin. Henkilöiden asettaminen kaikkiin kategorioihin on käynnistynyt, ja se tulee vain kiihtymään tänä vuonna.

- Toiminta-ajatukseksi on hallittu toteutus henkilöstöjärjestelmän kantokyky huomioiden. Henkilöstötilanne on tosin tiukka. Aina kun joku lähetetään ulos, sattuu se jossain päin organisaatiota, suunnittelusektorin johtaja, everstiluutnantti **Tommi Sikanen** Pääesikunnan henkilöstöosastolta tiivistää.

Nato-jäsenyyden myötä henkilöstöalalla on tunnistettu laki- ja asetusmuutostarpeita.

- Teemme yhteistyötä tämän suhteen puolustusministeriön kanssa esimerkiksi reserviläisten käytettävyydestä. Nato-jäse-

Markku Sipilä, Mikko Nissinen, Janne Natri ja Henri Haahti vaihtoivat ajatuksiaan yhdistyksille annetuista ennakkotehtävistä. Ajatukset olivat hyvinkin yhteneviä: edunvalvonnan taso tulee säilyttää.

nyys heijastuu myös henkilöstöstrategiaan ja puolustusvoimien toimintasuunnitelmaan.

Nato-tehtävien velvoittavuus on kirjoittanut monia kommentteja.

- Liittokunnan jäsenyyteen liittyvät tehtävät ovat Suomea velvoittavia. Päätös jäsenyydestä on tehty ja se meidän tulee hyväksyä. Siirtymävelvollisuutta ei voida rajata.

Verrokkimaissa (Ruotsi, Norja, Tanska, Viro) on kaikissa yksiselitteinen velvoittavuus.

- Heidän henkilöstöpolitiikkansa perustuu kuitenkin ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen kuten meidänkin.

Sikanen kuitenkin toteaa, ettei henkilöstöala etsi henkilöitä, jotka eivät halua lähteä ulkomaille.

- Meillä on riittävästi kiinnostuneita ja kyvykkäitä jo tiedossa, ettei ketään tarvitse pakottaa.

Henkilöstöalan tavoitteena on hyödyntää myös opistouseereita maksimaalisesti.

- Tehtävien määrä ei kuitenkaan tule olemaan suuri.

Piireillä hyvin yhteneväiset näkemykset tulevaan

Päivien aikana keskusteltiin ennakkotehtävänä lähetetyistä aiheista ensin piireissä ja lopuksi yhdessä. Aiheet käsittelivät liiton kilpailutoimintaa, tulevaa hallituskautta (koko, paikkajako ja pituus) sekä liiton toimintaa 2030-luvulla.

Liiton kilpailutoiminta koettiin aikansa eläneeksi ja yhdistysten mukaan se voitaisiin jo lopettaa. Toimintaa kannattaa suunnata enemmän kuntoilun tukemiseen ja siitä tiedottamiseen.

- Liiton tukea kuntoilulle tulee edelleen jatkaa ja sitä voisi vielä kehittää. Usealta tämä tuki tuntuu unohtuneen, joten sitä tulisi mainostaa lisää, ILTY Rissalan puheenjohtaja **Mikko Nissinen** muistuttaa.

- Vaikka kilpailutoiminta lopetettaisiinkin, kannattaa Vuoden urheiluteko -palkinto säilyttää. Mikäli jonain vuonna ei tule kriteereitä täyttäviä esityksiä, niin jätetään se silloin jakamatta, Upinniemen päällystöyhdistystä edustava **Markku Sipilä** täydentää.

Hallituskausien muutoksille ei akuuttia painetta

Keskusteluissa nähtiin nykyisen nelivuotiskauden olevan edelleen toimiva ainakin vielä seuraavan kauden. Lyhyemmät kaudet saattaisivat houkuttaa enemmän tehtävistä kiinnostuneita, mikäli nykyiset neljä vuotta koetaan liian pitkäksi.

- Mielestäni meidän tulisi kuunnella nykyisen hallituksen jäseniä heidän kokemuksistaan. Onko nykyinen kausi liian pitkä ja minkä he katsovat parhaimmaksi hallituskooksi ennen muutoksien tekemistä, Rovaniemen päällystöyhdistyksen puheenjohtaja **Henri Haahti** esittää.

Pieniä eroavaisuuksia näkökannoissa oli hallituksen paikkajakautumasta. Osalle kävisi nykyisestä mallista luopuminen.

Pohjois-Karjalan päällystöyhdistyksen puheenjohtaja **Janne Natri** haluaa säilyttää kunkin puolustushaaran ja viraston edustuksen.

- Kunkin puolustushaaran ja viraston asiantuntijuus tulee säilyttää hallituksessa. Mieluiten kaksi edustajaa kustakin. Näemme myös Logistiikkalaitoksen merkityksen kasvaneen, joten sieltäkin tulisi saada edustus hallintoon.

Itsenäisyys takaa laadukkaan edunvalvonnan

Keskusteluissa liiton tulevaisuudesta 2030-luvulla ei juuri kuultu poikkeavia näkemyksiä. Liiton halutaan jatkavan niin pitkään itsenäisenä kuin se on mahdollista.

- Tehdään sitten tarvittavia sopeutustoimenpiteitä kuten jo tähänkin asti, Sipilä näkee.

- Oma edunvalvonta on ehdottomasti säilytettävä, Nissinen täydentää.

Seuraavan hallituksen toivotaan kuitenkin jo laativan jonkinlaisia askelmerkkejä 2030-luvulle - ei välttämättä päätöksiä vaan alustavia suunnitelmia.

- Keskustason toiminta heijastuu paikallistasolle. Stepit auttavat meidän oman toimintamme suunnittelussa, Haahti perustelee toivettaan.

Natrin mukaan edunvalvonnan antama tuki jäsenille opastuksen ja koulutuksen kautta on asia, josta ei kannata luopua.

- Itsenäisyys takaa meille neuvottelunmaahan.

Vuoden urheiluteko ja Vuoden toimihenkilö palkittiin

Teksti ja kuva: Juha Susi

VUODEN URHEILUTEKO

Kapteeni **Jarno Mustosen** sotilasuralla nyrkkeily on kulkenut aina mukana, alokas-kaudesta alkaen.

- Uskaltauduin esittämään lomaa, joka onneksi myönnettiin. Pääsin kilpailemaan ja voitin ruotsalaisen vastustajani. Voin siis sanoa, että Puolustusvoimien tuki on ollut mukana lajissani jo nyrkkeilyurani alkumetreiltä asti.

Nyrkkeilyuransa aikana Mustonen on saavuttanut useita SM-mitaleita ja toiminut myös maaottelunyrkkeilijänä. Vaikka vitriini kotona on täynnä palkintoja, lämmittää nyt saatu huomionosoitus mieltä.

- Olen otettu ja kiitollinen. Kunniakirja menee paikkaan, jossa säilytän tärkeistä urheilutapahtumista saamiani palkintoja ja muistoesineitä.

Oman aktiiviuransa jälkeen Mustonen suoritti tuomarikortin saaden kansainvälisen luokituksen korkeimmalla mahdollisella tasolla. Hänet valittiinkin Vuoden nyrkkeilytuomariksi Suomessa vuonna 2017. Kun kokemusta on karttunut tuomaroineista MM-kisoissa, siintelee mielessä mahdolli-

suus päästä tuomaroimaan olympialaisiin.

- Tärkeintä olisi saada suomalaisia nyrkkeilijöitä arvokisoihin. Sitä kautta aukeaisi helpommin paikkoja meille toimihenkilöille. Paikka olympiakehässä vaatii muutakin kuin omaa suoriutumista. Los Angeles 2028 voi olla realistinen.

Nyrkkeilyn kehä- ja arvostelutuomarina oleminen vaatii objektiivisuutta, paineensietokykyä, sääntöjen tuntemista, reagoimista, omistautumista lajille ja kykyä tehdä päätöksiä nopeasti. Samoja oppeja voi hyödyntää myös työelämässä.

- Jos näitä teesejä noudattaa omassa työssään ja elämässään muutoinkin, niin luulen, että pärjää ja pääsee sinne, minne haluaa.

Puheenjohtajapäivien aikana keskusteltiin liiton tuesta kuntoliikuntaan ja kilpailutoiminnasta runsaasti. Mustonen haluaa heittää pallon suorittavalle portaalille.

- Ei liikkuminen ja lajissa kilpailu aina vadi muiden tarjoamaa mahdollisuutta. Kyllä se kaikki lähtee itse suorittajasta. Aktiivinen liikkuminen kannattaa oman elämälaadunkin takia. Urheilullisia haasteita saa varmasti omallakin tekemisellä riittävän paljon.

VUODEN TOIMIHENKILÖ

Pääkaupungin päällystön **Antti Nummela** on toiminut yhdistyksensä sihteerin ja jäsensihteerin tehtävissä vuodesta 2009 alkaen. Saatu huomionosoitus pitkästä toiminnasta lämmittää mieltä.

- Tuntuu hienolta, arvostan huomionosoitusta suuresti.

Palkitsemisesityksessä Nummelan määritettiin olevan aktiivinen ja kehityshakuinen. Itse hän ei osaa nostaa mitään erikoista tekoa muita ylemmäs.

- Koen vain olevani luotettava, aktiivinen ja ammattitaitoinen toimija, jota on helppo lähestyä asiassa kuin asiassa.

Vaikka oman yhdistyksen toimijoiden määrä on ollut vuosien varrella vähenevän päin, ei asia vielä huolestuta.

- Onneksi toimijoita vielä löytyy, ja ainakin toistaiseksi omassa paikallisyhdistyksessäni on onnistuttu saamaan uusia kiinnostuneita hallitustehtäviin edellisten siirryttyä reserviin.

Hän haluaa korostaa paikallisyhdistysten roolia edunvalvojina.

- Ne tuovat mielestäni liiton lähemmäksi jäsentä. Toimijat tunnetaan ja toisaalta he tuntevat sen paikallisen ympäristön ja hengen, jossa toimitaan.

Päällystöliiton tilaisuuksissa nousee keskusteluissa liki aina esiin yhdistysten toimintaedellytykset ja -mahdollisuudet. Nummela toivookin liiton ottavan suurempaa roolia hiljaisten yhdistysten suuntaan.

- Annettaisiin ohjaavia suosituksia eri mahdollisuuksista esimerkiksi yhdistyksen koon laskiessa tietyn rajan alle, tarvittaessa vaikkapa suoraan jäsenistölle, jotta tieto varmasti välittyy. Paikallisyhdistykset toki vastaavat itsestään, mutta liiton suuremmalla roolilla voitaisiin varmistaa ainakin asian tietoon saattaminen yksittäisten jäsenien osalta.

Tuore Vuoden toimihenkilö ei koe pelkoa toiminnan hiipumisesta oman yhdistyksensä osalta.

- Keskusteluita on käyty lähinnä yhdistyksen hallituksen sisällä, ja niiden perusteella ollaan laatimassa seuraajasuunnitelmaa. Tällä pyrimme varmistamaan yhdistyksen toiminnan mahdollisimman pitkälle.

Jarno Mustonen (vas.) ja Antti Nummela

Vartiolentolaivue valmistautuu uuden kaluston vastaanottoon

Teksti ja kuva: Juha Susi

Vartiolentolaivueella on takanaan kii-
reiset vuodet: korjaamotoimintojen
yhdistäminen yhden katon alle ja
muutaman vuoden takainen siirto Malmilta
Helsinki-Vantaalle uusiin tiloihin. Samassa
yhteydessä vastaanotettiin kaksi uutta
H215 Super Puma -kopteria ja modernisoi-
ttiin vanhat Super Pumat uudenveroisiksi.
Koko kopterikalusto on päivitetty viime
vuosien aikana, joten työmaata on riittänyt
joka sektorille.

-Nyt koko korjaamohuolto on keskitet-
ty tänne. Aikaisemmin meillä oli paljon
ulkoistettua huoltoa, mutta nykyään me
teemme lähes kaikki huollot itse. Olemme
onnistuneet rekrytoimaan siviilimekani-
koja lisää, laivueen komentaja, kommodori
Matti Lallukka avaa tilannetta.

Akuuttia helpotusta ei tule seuraavina-
kaan vuosina, sillä Rajavartiolaitoksen
strategisiin hankintoihin kuuluva MVX tulee
maaliin kesällä. Tuolloin tehdään päätös
uuden kaluston valinnasta ja siirtymäkausi
uuteen kalustoon alkaa.

- Näillä näkymin ensimmäinen uusi val-
vontalentokone on meillä käytössä vuoden
2026 loppuun mennessä. Tähän liittyy
Turun tukikohdan peruskorjaus ennen uuden
kaluston vastaanottoa. Valittava kone
vaikuttaa myös tilaratkaisuihin. Samanai-
kaisesti ylläpidämme lentotoimintaa Dor-
nier-kalustolla aina vuoteen 2028 asti.

Tilojen lisäksi uusi kalusto vaatii enem-
män henkilöstöä miehistökokoonpanon
kasvaessa.

- Tämä on huomioitu, sillä olemme jo
muutaman vuoden ajan lisänneet ohjaaja-
koulutettavien määrää. Samoin olemme
rekrytoineet myös muuta henkilöstöä pe-
ruskursseilta valmistuvien lisäksi.

Tänä vuonna käynnistyy myös uuden he-
likopterikaluston esiselvitys suorituskyky-
vaatimusten laatimisella. Samanaikaisten
hankkeiden toimeenpano edellyttää lisää
suunnitteluvoimaa ja -resursseja.

- Olemme laskeneet, että hanke vie kaik-
kinensa noin 12 vuotta. Nykyinen Super
Puma -kalusto on näillä näkymin käytössä
aina 2030-luvun puoliväliin asti. Uusilla
koneilla on tarkoitus korvata ensimmäise-
nä Rovaniemellä nykyisin käytössä oleva
B412-kalusto.

Työvuorosunnitteluun joustavuutta

Vartiolentolaivueessa toivottiin nykyisen
työaikamallin kehittämistä. Tällä tavoitel-
laan mahdollisimman tasaisen valmiuden
tuottamista joustavasti. Toistaiseksi työ-
aikasopimuksen kehittäminen on vielä työ-
pöydällä, vaikka edellisellä neuvottelukier-
roksella ei päästy sopimukseen.

- Haimme joustavuuden lisäämistä ja
työvuorosunnittelun yksinkertaistamista.
Työajan maksimointi tukikohtapäivää koh-
den lisää valmiuttamme. Pidemmät työ-
päivät tuovat myös pidempiä vapaa-aikoja
henkilöstölle.

Rajatilanteen muutokset näkyvät työpisteellä

Vastuu laivueen ilma-alusten huoltojen
oikea-aikaisuudesta ja sisällöstä on keski-
tetty Lentokelpoisuusjaokselle.

- Teemme ilma-aluksille huolto-ohjel-
mat ja seuraamme niiden käyttöä. Seu-
raamme myös ilma-alusten valmistajien
huoltotiedotteita ja eri viranomaisten
ilmailumääräyksiä. Tilaamme huollot huol-
to-organisaatiolta, jaoksen päällikkö, in-
sinööriyliluutnantti **Janne Grotenfelt** ker-
too johtamansa organisaation tehtävistä.

Itärajan häiriötilanne heijastuu myös
jaoksen toimintaan.

- Se teettää jonkin verran lisätöitä, var-
sinkin suunnitteluun. Välillä lentotunteja
kertyy suunniteltua enemmän, mikä puo-
lestaan vaikuttaa huoltotoimintaan. Oman
mausteensa tuovat mahdolliset vikatilanteet.

Lentokelpoisuusjaos on ainoita lentotek-
niikan osia, joissa etätöet onnistuvat.

- Keskustelujen perusteella tämä näh-
dään selvästi jaksamista parantavana. Itse
en juurikaan etätöitä tee, koska asun mel-
kein työpaikan vieressä ja toimistossa on
parempi työergonomia.

Grotenfelt suorittaa työn ohessa ensin
lentotekniikan insinööriopinnot (AMK), joita
hän täydensi teknologiaosaamisen insinöö-
ritutkinnolla (YAMK).

- Karsiuduin aikanaan opistoupseerin jat-
kokurssilta, kun Rajavartiolaitos ei jatkokou-

Janne Grotenfelt

luttanut kaikkia opistoupseereitaan kuten
Puolustusvoimissa.

Kurssilta putoaminen jäi kaivelemaan,
mutta jälkikäteen tarkasteltuna opiskelu ja
erikoisupseerin virka ovat mahdollistaneet
aiempaa haastavimmat tehtävät. Virka-
muutokset heijastuivat myös sotilaseläke-
keeseen.

- Opistoupseerina pääsisin eläkkeelle
tänä vuonna, mutta erikoisupseerin virassa
palvellaan eroamisikään saakka.

Grotenfelt on kuulunut Päälystöliittoon
suurimman osan virkaurastaan. Oman pai-
kallisyhdistyksen purkamisen myötä jäse-
nyys jatkui Rajan päälystöyhdistyksessä.

- Omalta osaltani olen ollut tyytyväinen
Päälystöliiton tapaan hoitaa asioita. Nyt
voin jatkaa liiton jäsenenä urani loppuun
saakka.

Sotaharjoituksen kuormitus

Teksti: Michael Kajander Kuva: Janne Mäenpää

Kansainvälisyys näkyy tällä hetkellä monissa Puolustusvoimien kotimaassa pidettävissä harjoituksissa. Tässä haastattelussa syvennetään yhden virkamiehen harjoitusjaksoa ja kuullaan hänen mietteitään siitä.

Pohjoinen pitää

Kapteeni **Janne Mäenpää** on ”junan tuoma” ja vahvasti Lappiin juurtunut. Hän on monipuolisesti logistiikkaan sekä liikuntaan suuntautunut ja sitoutunut opistoupseeri. Janne valmistui peruskurssilla 58 Lappeenrannasta. Opistoupseerin jatkokurssin jälkeen hän on jatkanut armeijaopintojaan Logistiikkaupseerikurssilla 61 ja toimii materiaalikeskuksen päällikkönä Jääkäriprikaatissa, Sodankylän varuskunnassa.

- Viimeisten vuosien aikana harjoitus-toiminta pohjoisessa ja Jääkäriprikaatin alueella on ollut vilkasta, toteaa Janne.

Jääkäriprikaatin merkitys on korostunut kansainvälisten harjoitusten johtamisessa, kansainvälisten joukkojen huollossa ja harjoitusjoukkojen perustamisessa. Vuoden 2024 aikana Jääkäriprikaati on ollut vahvasti mukana Naton Steadfast Defender 2024 -harjoituksessa.

Se muodostuu useista harjoituskokonaisuuksista, joista Jääkäriprikaatia koskevat erityisesti Nordic Response 24 - ja Northern Forest 24 -harjoitukset.

- Kevään 2023 aikana huoltokeskuksemme annettiin tehtäväksi johtaa Nordic Response 24 -harjoitukseen liittyvien Jääkäriprikaatin kertausharjoitusten perustaminen Sodankylässä. Aloitimme kertausharjoitusten suunnittelun välittömästi. Ensimmäinen valmistava harjoitus järjestettiin lokakuussa 2023. Kansallisten reserviläisjoukkojen lisäksi huoltokeskuksemme osaksi muodostui myös noin 400 henkilön vahvuisen ranskalaisen joukon varustaminen arktista sodankäyntiä varten. Tammikuun kaamoksen ja sydäntalven aikaan me Sodankylässä olemme perinteisesti keskittyneet latvalinnun pyyntiin, mutta tänä vuonna oli toisin. Tammikuussa olimme huoltokeskuksena mukana Nordic Response -kertausharjoitusten valmistelussa ja valmistavissa kertausharjoituksissa. Ajoneuvoja ja materiaalia otettiin vastaan, laskettiin, huollettiin ja pakattiin lähes koko huoltokeskuksen henkilöstöllä. Kun 18.3. viimeinen Nordic Response -harjoitus päättyi, oli kaamos takana ja päivä pidentynyt. Koetimme kelata, mihin ne viikot ja hiihtolomat olivat menneet, miettii Janne.

Hänen mukaansa Sodankylän huoltokeskuksen huoltolaitoksilla on erittäin ammat-

titaitoista ja motivoitunutta henkilöstöä. Työt hoidetaan yhdessä toisia tukien.

- Meillä jokainen saa taatusti kokea tehtävänsä tärkeää ja merkityksellistä työtä organisaation onnistumisen eteen - kaikkien työpanosta tarvitaan ”110-prosenttisesti”. Huoltokeskuksen päällikön sijaisena olen äärettömän kiitollinen henkilöstöllemme siitä panoksesta, jonka olemme organisaatiomme onnistumiseksi jälleen kerran tehneet, Janne kertoo mielissään.

Työskentelyä kansainvälisessä toimintaympäristössä

Naton Steadfast Defender -harjoituskokonaisuus kestää Jääkäriprikaatin osalta noin kuusi kuukautta. Jannen mukaan Jääkäriprikaatissa ja Sodankylän huoltokeskuksessa on jaettu tehtäviä siten, että mahdollisimman moni pääsisi jollain tavalla toimimaan kansainvälisten joukkojen kanssa. Omalla kohdallaan hänen tehtävänsä ovat muodostuneet pääosin logistisen suorituskyvyn varmistamisesta, esimerkiksi rahdin käsittelyyn liittyen.

- Kuluvan vuoden aikana olemme useampaan kertaan eri yhteyksissä todenneet, että tämä NR- ja NF-jakso on ensimmäinen oikea sotaharjoitus, Janne kertoo.

Harjoituskokonaisuus on niin pitkä, että on opittava elämään sen sisällä. Jannen mieleen muistuvat pitkät tykistön harjoitukset ja Kainuun prikaatin kanssa järjestetyt JÄPH-harjoitukset. On opittava olemaan ja elämään harjoituksessa, osin myös mukavuusalueen ulkopuolella.

- Kuluvana talvena olimme ranskalaisten tukena, ja viimeisten kahden viikon ajan olemme saaneet seurata, miten yhdysvaltalaiset kumppanimme asennoituvat pidempään ”camp-elämään”. Opimme heiltä esimerkiksi harjoituksen aikaista palautumista ja omasta fysiikasta huolehtimista. Heille ammattisotilaan liikuntakoulutus on itsestäänselvyys ja arvostettava asia.

Jannen työpäivät ovat olleet pitkiä ja ylityötä on kertynyt paljon vuoden aikana. Hän on toiminut materiaalikeskuksen päällikön tehtävän mukaisesti huoltokeskuksen päällikön sijaisena. Lisäksi hän on ollut mukana kuljetuskeskuksen johtamisessa, harjoitusten suunnittelussa, tilatarpeeseen liittyvien haasteiden ratkomisessa ja henkilöstöasioissa.

- Ammattiryhmään katsomatta meille jokaiselle on mahtunut monenlaista muutosta, työtä ja uuden oppimista muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Koen logistiikan saralla itsensä kehittämisen ja jatkuvan oppimisen olevan nykyisin entistäkin tärkeämpää, miettii Janne.

”Ei jäädä tuleen makaamaan!” Lausahdus on varmasti meille monelle tuttu huu-dahdus kouluttaja-ajalta, mutta olemmehan myös itse valmiita vaihtamaan tuliase-maan. Erityisesti logistiikan tehtävissä on jatkuvasti sopeutettava omaa toimintaansa annettuun tehtävään, asiakastarpeisiin ja käytettävissä oleviin resursseihin nähden.

NR-harjoitusvaiheen päätyttyä kuormitus pienentyi, mutta harjoittelu Jääkäriprikaatin alueella jatkuu pitkälle kesäkuuhun. Naton Steadfast Defender -harjoituskokonaisuus on edelleen kesken ja Northern Forest -vaiheeseen liittyen Sodankylässä on ryhmittyneenä noin 700 kansainvälistä sotilasta.

Palautuminen arkeen

Raskaasta harjoitusvaiheesta palautumiselle on hyvä antaa aikaa. On myös tärkeää tunnistaa sekä tunnustaa, että työ kuormittaa.

- Me sotilaat olemme eteenpäin katsovia ja haluamme aina näyttää teräsmiehitä. Kun oman rajallisuutensa tunnistaa ja antaa arvon myös palautumiselle, niin on mahdollisuus jättää suorituskykyä ja kisa-kuntoa pahimman päivän varalle, Janne sanoo.

Pitkät harjoitukset ja niihin liittyvä valmistelutyö vaativat työntekijöiltä ja myös heidän perheiltään paljon.

- Meillä Sodankylässä on tullut tavaksi, että talven suurimmat lumimäärät satavat aina harjoitusten aikana – ainakin jos kottijoukoilta kysytään. Onneksi Sodankylässä on vielä vanhaa ”kylähenkeä” jäljellä ja apua on saatavissa naapurustosta, Janne toteaa.

Hänen kohdallaan omat lapset ovat jo aikuisiällä eivätkä välttämättä kaipaa pappaa mukaan rinteeseen tai ladulle.

- Mutta monesti on tullut mieleen, että isoja harjoituskokonaisuuksia suunniteltaessa joku on ehkä unohtanut sen, että Lapissa vietetään hiihtolomaa viikolla 10.

Ilman kommelluksia Jannekaan ei selvinnyt pitkistä harjoitusrupeamasta. NR24 -harjoituksen aikana, joka oli hiihtolomaviikolla, Jannen perhe oli lomailemassa ja talo tyhjiään. Eräänä harjoitusiltana Janne luki viestiä puhelimesta: ”Terve, teidän savupiippu on tullut alas lumien mukana. T. naapuri”.

Janne pyysi harjoituksen johtajalta lupaa päästä tarkastamaan tilanne, ja niin hän kiipesi kahden aikaan yöllä kodin katolle ja totesi, että ei onneksi savupiippu vaan viemärin tuuletusputki.

- Sain putken paikalleen ja aamulla oltiin taas tiitterinä sorvin ääressä!

Onko toimintakyvyn kehittäminen ja ylläpito pelkkää jargonia?

Teksti ja kuvat: Ilkka Siiri

Toimintakyky-sana voidaan määrittellä seuraavasti: toimintakyky on kokonaisuus, joka muodostuu henkilön fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten ominaisuuksien suhteesta häneen kohdistuviin odotuksiin. Jos tämän vielä yksinkertaistaa, niin kyseessä on siis kyky, joka mahdollistaa henkilön suoriutumisen eri tehtävistä eri ympäristöissä.

Toimintakyky sanana esiintyy hyvinkin monissa julkaisuissa aina hallituksen ohjelmasta ikäihmisten ja nuorten sekä lasten fyysisestä toimintakykyä edistäviin aineistoihin. Työturvallisuuslakiin päivitettiin viime vuonna ns. yksilölliset työsuojelutoimenpiteet, jolloin työntekijän henkilökohtaiset ominaisuudet tulee ottaa huomioon selkeämmin. Ikääntyminen on yksi merkittä-

vistä työsuojelullisista toimenpiteistä, jota tulee yksilöllisesti tarkastella.

Toimintakyvyn kehittäminen kriisinhallinnassa tai taistelukentällä

Kuten aiemmin mainittiin, toimintakyvylä tarkoitetaan Puolustusvoimissa sotilaan kykyä toimia tehtävässään. Yksittäinen sotilashan on usein osa joukkoa ja joukon suorituskykyä määrittää juuri näiden yksittäisten taistelujoiden toimintakyky. Toimintakykyyn tulee määrittellä sotilasjoukkoa tarkasteltaessa myös vaikkapa varustus, aseistus, taktinen osaaminen ja johtaminen. Nämä kaikki vaikuttavat sotilaan toimintakykyyn

TYHY-päivän tarkoitus on parantaa toimintakykyä.

taistelukentällä. Useissa tutkimuksissa, niin Suomessa kuin ulkomailla, on tarkasteltu joukon toimintakyvyn ylläpitämistä ja palauttamista kokonaisvaltaisemmin, jolloin esimerkiksi henkilön eettistä ympäristöä tulee käsitellä.

Monet jäsenistämme ovat varmasti käsitelleet toimintakykyä viimeistään kriisinhallintapalvelukseen liittyvien koulutus- ja valintatilaisuuksien oppitunneilla ja harjoituksissa. Mikäli kriisinhallinnan (tai vastaavan muun operaation) yhteydessä on kohdannut jonkin mieltä kuormittavan tapahtuman, ohjeistus ja apu löytyy prosessin mukaisesti välittömällä defusing- tai debrie-

fing-toiminnalla. Defusing pidetään yleensä välittömästi tapahtuman jälkeen, vaikkapa oman porukan kesken, ja silloin siinä ei tarvitse olla tukena esim. lääkintähenkilöstöä. Defusing antaa mahdollisuuden purkaa tuntojaan ryhmän kesken, ja niinpä sanan suomenkielinen vastine voisi olla juuri purkaminen. Debriefing taas järjestetään myöhemmin (1–3 päivää) ja siihen osallistuvat kaikki tapahtumassa mukana olleet. Usein tätä tilaisuutta ohjaa terveydenhuollon ammattilainen.

Kriisinhallinnassa joukon rakenteessa ja toimintatavoissa löytyy ohjeistus ja apua on kyllä saatavilla, mikäli siihen on tarvetta. Kriisinhallintakomennuksen jälkeen on 1-2 viikon purku- ja palutumisjakso, joka pitää sisällään Porin prikaatissa järjestettävän kaksipäiväisen ohjatun palautumistilaisuuden, jolloin parin päivän aikana näitä asioita käsitellään ryhmässä (usein vielä samojen henkilöiden kesken, joiden kanssa traumaattinen tapahtuma sai alkunsa). Tämän jälkeen tuki jatkuu esim. Rauhanturvaajaliiton vertaistukitoiminnassa.

Työkyky ja työssä jaksaminen ovat toimintakykyä Puolustusvoimissa

Nykyisessä hallitusohjelmassa on tavoite vähentää puolella työpahoinvoinnin ja -uupumuksen aiheuttamat sairauspoissaolot viiden vuoden aikana. Tämä ei ole kovinkaan helppo tehtävä, jos tarkastellaan vaikka Puolustusvoimien viimeisintä henkilöstötilinpäätöstä (HTP) vuodelta 2023.

Puolustusvoimissa on vuodesta 2012 alkaen ollut vähemmän sairauspoissaolopäiviä kuin valtionhallinnossa keskimäärin. Viimeisimmän tilaston mukaan valtionhallinnossa sairauspoissaoloja oli 7,9 pv/henkilötyövuosi, kun se puolustusvoimissa oli 7,0. Ero ei ole hirveän suuri, mutta kun tarkastellaan työterveyshuollon potilastietojärjestelmästä saatuja tietoja, osoittautuu yksi huolestuttava piirre silmiin - suuri osa sairauspoissaoloista Puolustusvoimissa aiheutui mielenterveysyistä, jolloin poissaolojen pituus on tyypillisesti pitkä. Näiden määrä on lisääntynyt ja ohittanut perinteisemmän tuki- ja liikuntaelimestä johtuvan poissaolon.

Sairauspoissaoloja seurataan mm. aktiivisen tuen mallin mukaan. Sairauspoissaolot ovat kuitenkin vain yksi mittari, jolla tarkastellaan työyhteisön hyvinvointia. Muita tarkasteltavia mittareita on esimerkiksi vuosittain toteutettava työilmapiirikysely (joka muuten mahdollisesti vaihtuu uuteen järjestelmään tänä vuonna). Yleisesti ottaen kerran vuodessa tapahtuva mittaaminen ei välttämättä anna realistista kuvaa siitä,

mitä työyhteisössä on parhaillaan meneillään. Esimiehen jatkuva työympäristön tarkkaileminen on huomattavasti tärkeämpää, jolloin pystytään reagoimaan nopeasti.

Työkykyjohtaminen osaksi päivittäistä johtamista

Työ on muuttunut Puolustusvoimissa nopealla tahdilla. Uudet työskentelytavat (mm. etätyö) sekä perheen ja vapaa-ajan yhteensovittaminen ovat työntekijöille merkittäviä uudistuksia, joissa esimiesten johtamisen tulee olla ajan tasalla. Työkykyjohtamisen tulee olla osa päivittäistä johtamista ja esimiestyötä. Tällöin huomioidaan jokaisen työntekijän yksilöllinen elämäntilanne ja ennaltaehkäistään mahdollisia työkyvyn alenemia. Tutkimusten mukaan esimiesten tuki on tärkein työyhteisöön liittyvien sairauspoissaolojen määrää selittävä tekijä. Toimintakykyä tuetaan ennakoivasti työterveyshuollon ja työnantajan välillä kokonaisvaltaisesti työuran kaikissa vaiheissa.

Oma tehtäväni myös työkykyvastaavana on avannut näkemystä tämän päivän tuesta, mitä yksittäinen työntekijä voi saada. Mikäli työkyky jostain syystä on alentunut, käynnistetään esimiehen kanssa työkykykeskustelu, jossa tarkastellaan, mitä työnantaja voi tehdä, jotta työkyky saadaan palautettua normaaliiksi. Joskus alentunut työkyky voi johtua ihan muusta asiasta kuin työpaikan olosuhteista, ja tällöin sen tilanteen ennakointi tai reagointi on tärkeä osa työntekijän toimintakykyä. Tällöinkin esimiehellä on keinovalikoimassa lukuisia eri vaihtoehtoja tilanteen hoitamiseen. Esimerkkeinä työkaluista ovat vaikka laajennettu etätyömahdollisuus, kevennetty työ, työterveysneuvottelu, ammatillinen kuntoutus ja osa-aikatyömuotojen eri muodot. Yhtenä vaihtoehtona voidaan ajatella myös osallistumista Kiila-kuntoutukseen. Tärkeää kuitenkin on, että esimies lähestyy alaista ja omalla johtamisellaan ottaa alaisen tuen tarpeen huomioon yksilöllisesti.

Henkinen kuormittuminen on lisääntynyt merkittävästi

Puolustusvoimien Logistiikkalaitoksen Järjestelmäkeskuksessa palveleva kapteeni **Markku Salo** on työskennellyt nyt uudessa tehtävässä (työ- ja palvelusturvallisuuspäällikkönä) kaksi kuukautta.

- Koen, että uuteen tehtävään siirtäessä perehdytyksellä on erittäin suuri merkitys toimintakyvyn ylläpidossa. Työyhteisöt ovat pirstaloituneet ajallisesti ja maantieteellisesti. Tällöin esimiesten on

Markku hakee endorfinia ja ongelmanratkaisua hieman pidemmältä lenkiltä.

vaikeampaa saada kuvaa alaisistaan haja- ja etätyössä. Esimiesten oma jaksaminen on myös useassa tapauksessa koetuksella, ja työuupumistilanteessa tällaisen vaikutus työyhteisöön on äärimmäisen kuormittavaa.

Markku kannustaa koko työyhteisöä tarkkailemaan omaa tilaansa.

- Yksin ei tarvitse jäädä. Puhu tai kirjoita luotetulle työkaverille, esimiehelle, työterveyslääkärille, puolisolalle. Apua on kyllä saatavilla, ja huomaat, ettet olekaan ainoa, joka samaisten ongelmien kanssa painii.

Sotilaslääketieteen keskuksen Turun terveysasemalla työterveyshoitajana työskentelevä **Johanna Hvitfelt-Koskelainen** on seurannut asiakkaiden työkykyyn liittyviä haasteita usean vuoden ajalta.

- Henkinen kuormittuminen on lisääntynyt merkittävästi. Tästä johtuvien sairauspoissaolojen määrä on myös lisääntynyt samassa suhteessa. Merkitsevä pantavaa on myös se, että kynnys hakea apua erityisesti psykologisten kuormitustekijöiden johdosta on selkeästi madaltunut. Myös työterveyshuollon sopimukseen lisätty työpsykologin palveluiden mahdollisuus on helpottanut asian hoitamista. "Elämä ei ole suoritus, vaan ihme, joten anna itsellesi aikaa olla tekemättä mitään", pohtii Johanna.

Jos koet oman toimintakykyisi olevan koetuksella, tiedäthän, että työkaluja siihen on saatavilla, niin esimiehellä kuin työterveyshuollossa.

Työ- ja palvelusturvallisuuden osalta opistoupseereilla on vielä paljon annettavaa:

”Jakakaa osaamistanne ja puuttukaa virheisiin”

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Porin prikaati

Puolustusvoimissa sattuneiden onnettomuuksien ja tapaturmien myötä työ- ja palvelusturvallisuus on noussut otsikoihin. Puolustusvoimien toiminnan vaativan ja riskipitoisen luonteen vuoksi asevelvollisten, reserviläisten ja palkatun henkilökunnan työ- ja palvelusturvallisuus on kaiken toiminnan kivijalka. Vaaratekijöitä tunnistetaan ennalta riskien arvioinnilla ja toiminnan turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota mm. laa- timalla jokaiseen harjoitukseen riskiarvio sekä noudattamalla voimassa olevia va- romääräyksiä. Opistoupseerit ovat omalta osaltaan tuottamassa turvallisuutta mm. suurempien ampuma- ja taisteluharjoitus- ten liikenneturvallisuus-, pelastus- ja turval- lisuusupseereina. Perusyksiköistä heidän pitkä kokemuksensa ja osaamisensa, ns. hiljainen tieto, on jo lähes kadonnut. Porin prikaatin komentaja sekä nykyinen ja tule- va työ- ja palvelusturvallisuuspäällikkö ovat kuitenkin yhtä mieltä sotaväen nykytilasta palvelusturvallisuuden näkökulmasta.

- Varusmiehet, reserviläiset ja palkattu henkilöstö ovat hyvissä käsissä.

Työ- ja palvelusturvallisuusalan perusta- minen käynnistyi v. 2007. Alkususäyksenä oli pari vuotta aiemmin Rovajärvellä tapah- tunut kranaatinheitonnettomuus ja sen tutkintaselostuksen mukaiset suositukset Puolustusvoimille turvallisuustoiminnan kehittämiseksi. Henkilöturvallisuushanke rakensi toimintatapamallit ja vastuut uudel- le, v. 2013 perustetulle työ- ja palvelustur- vallisuusosalalle. Hankkeen osana toteutet- tiin erilaisia riskienhallinta- ja poikkeamien ilmoitusjärjestelmiä, joista viimeisimmän, Puolustusvoimien riskien- ja poikkeamien- hallintajärjestelmän (PVRIPO) hankinta toteutettiin vv. 2018–2022. Joukko-osas- toihin on nimetty työ- ja palvelusturval- lisuuspäälliköt (tpt-päällikkö), joista monet ovat pitkän linjan opistoupseereita. He päätoimisesti koordinoivat ja johtavat työ- ja palvelusturvallisuuden kehittämistä.

Porin prikaatin tpt-päällikkönä yli 10

vuotta toiminut kapteeni **Petri Eskola** siir- tyy reserviin vuoden vaihteessa, ja hänen työtään jatkaa kapteeni **Kari Sorkkila**.

- Sijaistin Petriä vuoden päivät jo aiem- min tpt-päällikön tehtävässä. Lisäksi olen toiminut ns. tpt-varapäällikkönä aina vuo- desta 2010 alkaen, ja vuosien aikana olen osallistunut kaikkiin tehtävään vaa- dittaviin koulutuksiin, tavoitteena siirtyä tpt-päällikön tehtävään Petrin eläköityessä. Kehityskeskusteluissa olen järjestelmäl- lisesti ilmoittanut halukkuuteni tpt-päällikön tehtävään, ja jo nyt tehtäväänmääräys on annettu. Tehtävää ei laitettu edes hakuun – OUKES-järjestelmä näytti toimivuutensa, kertoo Sorkkila, jolla on palvelusaikaa jäl- jellä kahdeksisen vuotta.

Kaikkien harjoitusten riskit kartoitetaan etukäteen

Nykyisin pienempiinkin, komppaniatason harjoituksiin tehdään riskienkartoitus. Suu- rempiin harjoituksiin perustetaan pelastus- ja turvallisuusorganisaatio, joka muodos- tuu esim. pelastus-, varo-, turvallisuus- ja liikenneturvallisuusupseereista sekä lääkin- tähuollon johtajasta. Viimekädessä harjoit-uksen johtaja vastaa kaikista turvallisuus- teen liittyvistä asioista, mutta Eskola ja Sorkkila painottavat kaikkien harjoitukseen osallistuvien vastuuta omasta ja muiden turvallisuudesta.

- Perusyksiköissä on paljon nuoria, vä- häisen kokemuksen omaavia kouluttajia, ja heidän tietoisuutensa vastuista ja vel- vollisuuksista vaihtelee. Yksiköt kaipaivat kokenutta, isällistä sotilasta, joka ohjaisi ja neuvoisi, miten varusmiehet tulee kohdata ja miten heitä on käsiteltävä. OTV-järjes- telmää rakennettaessa olisi pitänyt luoda kentälle 7-tason tehtävä, jossa kokemuk- sella ohjataan ja mentoroidaan yksikön joskus nopeastikin vaihtuvaa henkilöstöä. Työ- ja palvelusturvallisuuden näkökulmas- ta tällä olisi varsin suuri merkitys, kun jo

etukäteen vältettäisiin aiempaan kokemuk- seen perustuvat vaaranpaikat. Opistoup- seereille avautuneet varapäällikön tehtävät ovat tästä hyvä esimerkki, mutta nykyisin ammattiryhmämme on pääosin siirtynyt vaativiin ja paremmin palkattuihin tehtäviin esikunnissa ja huollon sektorilla. Porin pri- kaatissa on ollut yksi ou-taustainen vara- päällikkö, ja siitäkin on aikaa yli 10 vuotta.

Porin prikaatin komentaja, eversti **Jami Virta** tiedostaa oman roolinsa työ- ja palve- lusturvallisuuden kokonaisuudessa.

- Komentajana vastaan prikaatin koko- naisturvallisuudesta, ja esimerkiksi harjoi- tuksia suunniteltaessa minun tehtävänäni on suorittaa oma riskiarviointini siitä, onko niihin osallistuva henkilöstö tehtäviensä ta- salla. Vielä 15 vuotta sitten taisteluammun- nan johtaja meni ja toteutti ammunnan. Nyt ampumarajoituksen johtaja ja ammunnan johtaja käyvät yhdessä läpi toimenpiteet ennen, ammunnan aikana ja sen jälkeen. Tämä ei tapahdu pelkästään paperilla, vaan he fyysisesti tutustuvat ampumapaik- kaan, maalilaitteiden sijoitteluun ja muihin olosuhteisiin. Kouluttajan näkökulmasta tässä on luotu parempi vaikuttamismah- dollisuus ja huolehtimisvelvoite kuin ennen. Hankitut lisenssit antavat oikeuden suunni- tella ja johtaa amuntoja, mutta haluamme mukaan myös organisaatiossa ylem- mällä tasolla olevaa kokemusta. Tämä on mielestäni merkittävä turvallisuutta lisäävä tekijä, Virta painottaa.

Ohjesääntö ei saa olla järjen korvike

Kiire on yksi turvallisuutta vaarantava tekijä. Sotaväessä on totuttu, että annetut tehtävät suoritetaan ajallaan, oli tilanne mikä hyvänsä. Eversti Virta muistuttaa, että olosuhteet on aina huomioitava ja teh- tävän suorittamista turvallisuuden näkökul- masta harkittava joka kerta erikseen.

- Nuori kouluttaja voi ajatella, ettei tais- telukentälläkään jäisiä teitä hiekoiteta, mutta rauhan ajan koulutuksessa pitää toi- mia toisin. Porin prikaatissa virkapaikalla oleva päivystäjä (VPOP) saa sääasemalta ajankohtaiset tiedot vallitsevista ja tule- vista poikkeuksellisista keliolosuhteista ja lähettää tekstiviestillä niistä tiedon mm. perusyksiköiden päälliköille. Tämän tiedon pohjalta päälliköt ja joukkoyksiköiden ko- mentajat harkitsevat, voidaanko annetut tehtävät ja koulutustapahtumat turvallisesti toteuttaa suunnitellulla tavalla.

Porin prikaatin komentaja tunnistaa alaistensa opistoupseerien merkityksen johtamassaan organisaatiossa, Suomen suurimmassa joukko-osastossa.

- Kun pohditaan asiaa erityisesti turval- lisuuden, mutta muidenkin näkökulmien

Kaikki alkoi Parkanon VPK:n nuoriso-osastosta

Yliluutnantti **Jani-Petteri Vienola** palvelee Porin prikaatin Niinialon varuskunnan pelastusupseerina. Tykistölinjalta v. 1998 valmistunut opistoupseeri aloitti nykyisessä tehtävässään v. 2007.

- Tässä yhdistyvät lapsuudenaikaiset ammattihaaveeni eli palomies ja sotilas. Tämmöinen lottovoitto.

VPK-toimintaan syntymäseudullaan Parkanossa Vienola osallistui nuoresta pitäen ja erilaisten kurssitusten, mm. Pelastusopiston teollisuuspalopäällikkökurssin myötä hän on päteväytynyt tehtäväänsä. Niinialon kupeessa olevalla Pohjankankaan yli 100 neliökilometrin kokoisella ammu-alueella ammutaan vuosittain 220–250 päivänä. Ammuntojen syyttämät tulipalot ja ympäristövahingot työllistävät pelastusupseeria ja hänen johtamaansa paikallista sotilaspalokuntaa, mutta tärkeimmäksi tehtäväkseen Vienola mainitsee ennaltaehkäisyä.

- Tässä tehtävässä pitää etukäteen kyetä näkemään niitä asioita, jotka voivat mennä pieleen. Työ painottuu palo- ja pelastuspuolen katselmointiin ja erinäköisten tulipalojen ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja niihin liittyvien riskien tunnistamiseen. Alan pitkäaikaisesta kokemuksesta on erittäin paljon hyötyä, jotta osaa keskittyä oikeisiin asioihin, Vienola painottaa.

Nato-jäsenyyden myötä monikansalliset harjoitukset Pohjankankaalla ovat lisääntyneet? Miten niiden yhteydessä työ- ja palvelusturvallisuudesta huolehditaan, kun tiedetään, että eri kansallisuuksien käsitykset asiasta poikkeavat toisistaan?

- Kokemukseni mukaan on paljon kiinni meidän asettamasta yhteysupseerista, miten tarkasti nämä asiat kyetään jalkauttamaan. Hyvä esimerkki on Pohjankankaan merkitys pohjavesialueena: meille asia on itsestään selvä, mutta muualta tulleille joukoille pitää painottaa öljyvuotojen, polttoainejakopaikkojen ja muiden potentiaalisten ympäristövahinkojen aiheuttajien huomioimista ja vahinkojen ennaltaehkäisyä.

osalta, opistoupseerien monesti samassa joukko-osastossa suorittama palvelus, hankittu kokemus ja paikallisten olosuhteiden tuntemus ovat asioita, joiden opettaminen ja jakaminen nuoremmille ovat ensiarvoisen tärkeitä. Harjoitusten turvallisuusorganisaation tehtävissä he tietävät kokemuksesta, miten pitää toimia, jottei palvelusturvallisuus vaarannu. Esimerkiksi kokenut liikenneturvallisuusupseeri ennakoii tiedossa olevat vaarat eikä jää pelkäämään ratkomaan ongelmia, Virta tietää.

Entä mitkä ovat eversti Virran ”kolme pointtia” opistoupseerien roolista työ- ja palvelusturvallisuuden ylläpidossa ja kehittämässä?

- Kokemuksen jakaminen nuoremmille sotilaille. Pitkäaikaisesta palveluksesta saadut opit luovat turvallisuutta.

Kokeneet tpt-päälliköt kapteenit Kari Sorkkila (vas.) ja Petri Eskola painottavat kaikkien harjoituksiin osallistuvien vastuuta omasta ja muiden turvallisuudesta. Nykyisin pienempiinkin, komppaniatason harjoituksiin tehdään riskienkartoitus. Suurempiin harjoituksiin perustetaan erillinen pelastus- ja turvallisuusorganisaatio

- Mahdollisuus erilaisissa tehtävissä puuttua virheelliseen toimintaan ja ohjata, miten asiat pitää hoitaa käsketyllä tavalla – joukko-osastoissa syntynyt kulttuuri, jota pitää vaalia ja kehittää yhdessä.

- Opistoupseerien nuoremmille sotilaille jättämä perintö – tehdään jatkossakin hyviä asioita huolella.

Palvelusturvallisuusriskien arviointi

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN RISKIT	Riskinarviointi ennen toimenpiteitä		
	TOD NÄK	VAKAV.	RISKI
Sää ja olosuhteet			
- Lämpötilan vaikutus, lämpötilan nopea vaihtuminen (kylmä/kuuma)	2	2	4
- Lumitilanteen vaikutus	1	1	1
- Liukkauden vaikutus	1	3	3
- Vuorokauden ajan vaikutus	3	3	9
- Näkyvyysolosuhteet	2	3	6
- Tuuliolosuhteet	3	2	6
- Jääolosuhteet ja jään kantavuus	1	1	1
- Sademäärä (tulva, vedenpinnan nousu)	1	2	2
- Maastopohjan kantavuus	2	3	6
- Tiestön kantavuus	1	2	2
- Kuivuus	1	3	3
- Ukonilma	1	2	2

Harjoitusten ja ammuntojen palvelusturvallisuusriskien arvioinnissa on kymmenittäin asioita, joiden todennäköisyyttä, vakavuutta ja riskiä arvioidaan etukäteen. Siinä myös määritetään toimenpiteet, joilla riskit voidaan välttää, vastuhenkilöt sekä riskiarvio toimenpiteiden jälkeen. Tässä esimerkissä on arvioitu sään ja olosuhteiden aiheuttamia riskejä.

Rajavartiolaitokselle uusi tukikohtarakennus Turun lentoaseman yhteyteen

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitokseen (RVL) kuuluvan Vartiolentolaivueen (VLLV) lentokonekalustoa ollaan uusimassa liikesuihkukoneeseen perustuvilla monitoimikoneilla, joiden kotipaikkana tulee jatkossakin olemaan Turku. Ne korvaavat v. 1995 käyttöön otetut Dornier-valvontakoneet ja ovat mitoiltaan edeltäjiään suurempia. Lisäksi nykyisen tukikohdan toimistotiloissa on todettu sisäilmaongelma.

Turun lentoaseman yhteydessä olevalla tukikohta-alueella sijaitsevat VLLV ja RVL:n materiaaliyksikkö. Nykyinen tukikohtarakennus käsittää huolto- ja säilytystilat helikopteri- ja lentokonekalustolle, materiaali-varaston sekä toimistotilat ja operatiivisen toiminnan tilat. Lisäksi alueeseen sisältyy asemataso, jossa on ilma-alusten seison-tapaikat, helikopterien nousu- ja laskeutumispaikka sekä ilma-alusten polttoainejakeluasema. Asematason kautta on yhteys lehtoaseman kiitoradalle.

- VLLV:n lentokonekalustoa ollaan uusimassa MVX-hankkeessa, ja tukikohtarakennuksessa toteutetaan uuden kaluston vaatimat muutokset. Tämän ja rakennuksessa todettujen ongelmien johdosta laitoksen kiinteistöyksikkö käynnisti v. 2021 Turun tukikohdan kehittämisen tarveselvityksen. Siinä päivitettiin aiempi toimitilaselvitys, tuotettiin alustava tilaohjelma ja tarkasteltiin nykyisen rakennuksen muutos- ja laajennusvaihtoehtoja. Luonnokset hyväksyttiin loppuvuodesta 2023, ja Senaatti-kiinteistöt käynnisti hankesuunnittelun niiden pohjalta, kertoo VLLV:n apulaisko-mentaja, everstiluutnantti **Lauri Pakkala**.

Uutta rakennetaan ja vanhaa peruskorjataan

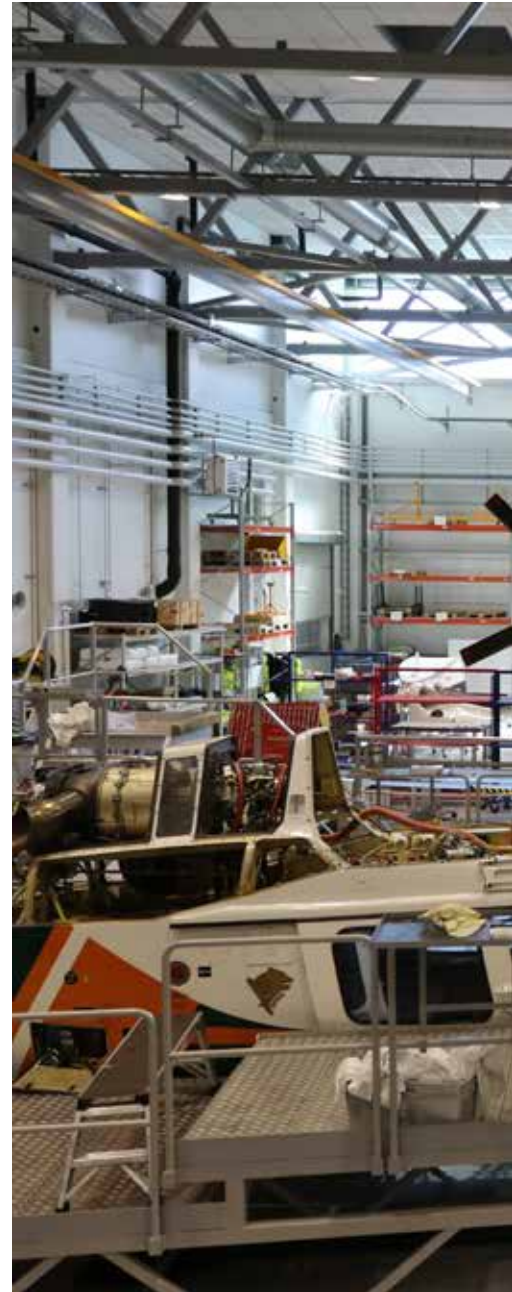
Suunnitelmien mukaan nykyinen tukikohtarakennus puretaan pois lukien helikopterihallit, jotka peruskorjataan. Uudisrakentaminen kohdistuu säilyvän hallin länsipuolelle siten, että VLLV:n huolto- ja varastotilat sijoittuvat uusien ja vanhojen hallien väliin. Toimisto- ja operatiiviset tilat tulevat pääosin kahteen kerrokseen säilytettävien hallien eteläisivulle. Keskusvarasto pysyy nykyisellä paikallaan hallin itäpäässä.

- Asematasolla sijaitseva ilma-alusten polttoaineiden jakeluasema uusitaan erillisenä hankkeena, Pakkala toteaa.

Nykyisen tukikohdan purku ja uudisrakennustyöt on suunniteltu aloitettavaksi 2025 keväällä ja uudisrakennuksen käyttöönotto 2026 syksyllä. Tätä ennen VLLV:n toiminnot siirretään kokonaisuudessaan tilapäisiin väistötiloihin, jotka pyritään tekemään Turun lentoaseman alueelle.

Lentotekninen henkilöstö on saanut äänensä kuuluviin suunnitteluvaiheessa

Turussa nykyisellään tehdään ilma-alus-huoltoa tiloissa, jotka on sijoitettu jo vanhentuneisiin rakennuksiin. Uudisrakennuksen myötä tilat mahdollistavat entistä laadukkaamman ilma-alushuollon. Mittavammat huollot tehdään jatkossakin laivueen Helsingin tukikohdan ilma-alus-korjaamolla Vantaalla. Vartiolentolaivueen

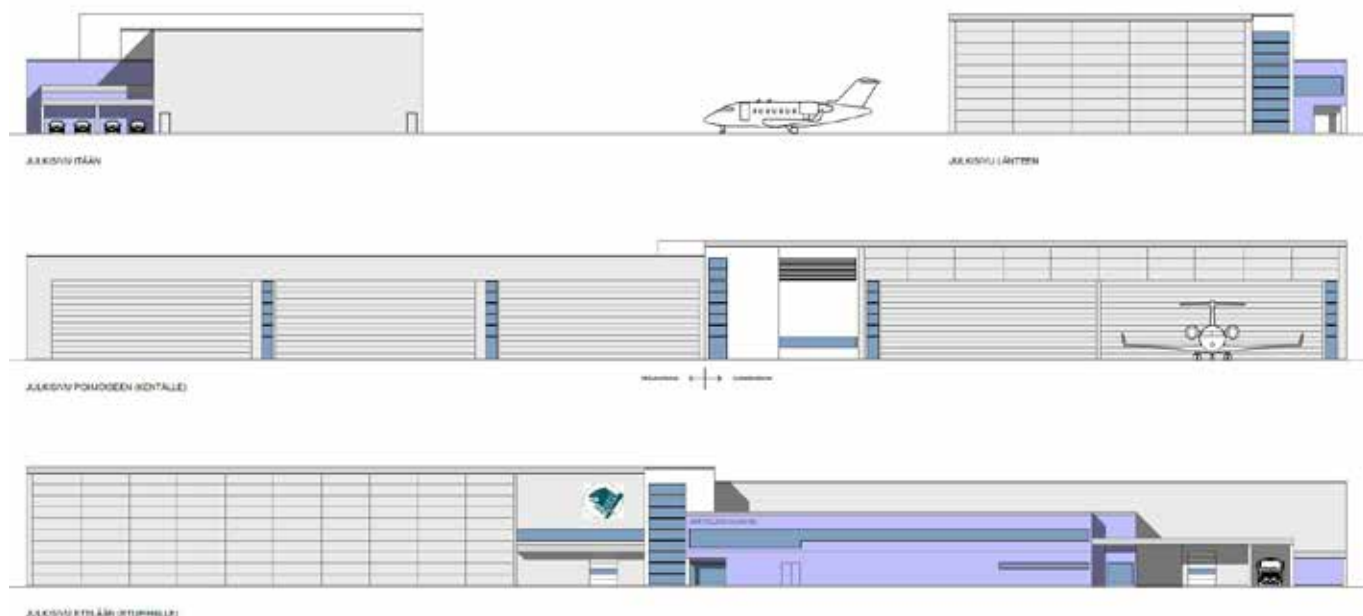
lentoteknisen yksikön päällikkö, kapteeni **Tomi Aho** on tyytyväinen hankkeen etene-miseen.

- Oman kokemuksen mukaan meidän käyttäjien näkökulmia on huomioitu suunnittelussa. Olemme päässeet kertomaan tilakohtaisesti omat tarpeemme hyvinkin yksityiskohtaisesti, oli kyseessä sitten huolto- tai varastointitiloista tai ilma-aluksen käyttöhallista, josta se lähtee lentopalvelukseen.

Aholla itsellään on jäljellä vielä seitsemän palvelusvuotta, mutta hänen tavoin Rajavartiolaitoksen lentoteknisen alan opistoupseerit ovat poistuva voimavara lähivuosina. Lentoteknisessä yksikössä palvelee enää viisi opistoupseeria sekä neljä evp-opistoupseeria. Heistä yksikään ei työskentele Turussa.

VLLV:n Ilma-alusten mittavammat huollot toteutetaan jatkossakin laivueen Helsingin tukikohdan ilma-aluskorjaamolla Vantaalla. Alla havainnekuva Turun tukikohdan uudisrakennuksesta.

Suomalaisrauhanturvaajat kotiin Malista

Tekstit: Matti Vihurila

Suomen osallistuminen monikansallisiin kriisinhallintaoperaatioihin väheni yhdellä, kun Malissa toimineeseen EUTM-Mali -koulutusoperaatioon (EU Training Mission in Mali) osallistuminen päättyi EU:n päätöksellä 18.5. Päätymishetkellä suomalaisvahvuus oli neljä rauhanturvaajaa, jotka palvelivat esikuntatehtävissä pääkaupungissa Bamakossa. Suomalaisvahvuus oli enimmillään 12, koostuen puolustusvoimien palkatusta henkilöstöstä ja reserviläisistä. Vuodesta 2013 lähtien koulutusoperaatioissa palveli yli 130 suomalaista rauhanturvaajaa koulustehtävissä. Suomalaisten osaamisalueita olivat erityisesti jalkaväki-, pioneeri- ja lääkintä-

koulutus. Kouluttajien lisäksi Suomella oli operaatioissa esikuntahenkilöstöä ja kansallinen tukielementti (NSE, National Support Element). Operaation kokonaisvahvuus sen päättyessä oli noin 150 sotilasta.

Operaation tavoitteena oli vahvistaa Malin asevoimien suorituskykyä koulutuksella siten, että ne kykenisivät huolehtimaan maan alueellisesta koskemattomuudesta ja saamaan Pohjois-Malin kokonaisuudessaan paremmin hallituksen hallintaan. Sotilaiden peruskoulutuksen ohella operaatio antoi ohjausta ja koulutusta esikuntatason johtamisesta, logistiikasta, henkilöstöhallinnosta sekä ihmisoikeuksista ja kansainvälisestä lainsäädännöstä. Operaation

aikana koulutusta sai noin 20 000 Malin sotilasta, mikä on yli puolet maan asevoimien vahvuudesta.

EUTM-Malin lisäksi noin 80 suomalaista sotilasta palveli YK-johtoissa MINUSMA-Operaatioissa Malissa. MINUSMA:n päättyttyä vuoden 2023 lopussa myös EUTM-Malin toimintaedellytykset ja kyky toteuttaa tehtävänsä kärsivät merkittävästi. Malissa eri operaatioissa palvelleet suomalaiset reserviläiset saivat kuitenkin operaatioista arvokasta kokemusta ja osaamista myös kansallisen puolustuksen tarpeisiin.

Lähde: Puolustusvoimat

Suomalaiset mukana Punaisenmeren meriliikenteen turvaamisessa

Euroopan unioni perusti ulkoasiainneuvoston päätöksellä 8.2. sotilaallisen EUNAVFOR ASPIDES -kriisinhallintaoperaation Punaisenmeren ja sen lähialueiden merireittien turvallisuuden edistämiseksi. Operaatio käynnistettiin ulkoasiainneuvoston päätöksellä 19.2. Operaatio perustettiin vastauksena huhtikapinallisten iskuihin ja niiden muodostamaan uhkaan Punaisellaamerellä. Sen tehtävinä ovat alusten saattaminen operaation toiminta-alueella, tilannekuvan ylläpitäminen sekä alusten suojeleminen merellä tapahtuvilta hyökkäyksiltä noudattaen täysimääräisesti kansainvälis-

tä oikeutta, mukaan lukien tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteet. Operaation perustamista koskevan neuvoston päätöksen johdantokappaleissa todetaan, että operaation tulee pysyä luonteeltaan puolustuksellisenä.

Tasavallan presidentin ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan (TP-UTVA) yhteinen kokous keskusteli maaliskuun alussa Suomen osallistumisesta kansainvälisiin kriisinhallintatoimiin Punaisellaamerellä. TP-UTVA linjasi, että Suomi osallistuu EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon enintään viidellä sotilaalla. Sotilaat tulevat toimimaan esikuntatehtävissä operaation esikunnassa Kreikassa 19.2.2025 saakka.

Lähde: Valtioneuvosto

Pohjoismaisten
upseerijärjestöjen yhteistyö

Henkilöstön pitokykyyn on panostettava

Teksti: Jyrki Lukkarinen

Kuva: Grete Thorsby/BFO

Puheenjohtajat Jyrki Lukkarinen (PL) ja Ville Viita (UL).

Pohjoismaisten upseerijärjestöjen yhteenliittymän, NOA:n, puheenjohtajat kokoustivat maaliskuussa Brysselissä BFO:n isännöimänä.

Viime kerralla, kun puheenjohtajat kokoontuivat Suomessa, kokouksen aikana Turkki ratifioi Suomen Naton jäseneksi. Tämäkin kokous oli historiallinen, sillä nyt kaikki osallistuvat Pohjoismaat olivat vihdoin Naton jäseniä. Ohjelmassa oli perinteisesti tärkeä tietojen vaihto kunkin Pohjoismaan asevoimien tilanteesta. Erityisesti Tanska ja Norja nostivat esille suurena ongelmana edelleen jatkuvan ammattisotilaiden ulosvirtauksen. Maaliskuussa myös Politico-lehti kirjoitti eurooppalaissotilaiden lopettavan uransa kesken huolestuttavaa tahtia, ongelman olevan todellinen jo useassa maassa. Suomessa ulosvirtaus ei vielä näyttele suurta roolia Puolustusvoimissa, mutta asiaan on etupainotteisesti kiinnitettävä huomiota, sillä Suomen puolustusjärjestelmä ei kestäisi kriittisen osaamisen poistumaa ja kasvavaa henkilöstövajetta. Kokoukseen sisältyi myös vierailu Naton päämajaan, jossa Norjan edustuston henkilöstön tapaamisen lisäksi Naton pääsihteerin sotilasneuvonantaja, prikaatikenraali **Gjermund Eide** piti puheenjohtajille ajankohtaiskatsauksen. Norjan edustajat korostivat pitkään kokemukseen perustuen kansallisen tukielementin, NSE:n, tärkeyttä olla paikan päällä kohdemaassa, jotta paikallistuntemuksella ja verkostoilla voitaisiin parhaiten tukea Naton esikuntiin siirtyvää henkilöstöä.

Puheenjohtajat nostivat julkilausumassaan esille kolme tärkeää asiaa. Pohjoismaisen yhteistyön tarve tulee kasvamaan entisestään tulevina vuosina, ja maittemme hallitusten odotetaan jatkavan yhteistyön lisäämistä. Tärkeänä nähtiin tarve vahvistaa maittemme puolustusvoimia ja yhteistä puolustustamme. Esille nostettiin yhteinen huoli maittemme puolustusvoimien henkilöstötilanteesta ja erityisesti henkilöstön palveluksessa pitokyvystä. Tästä näkökulmasta on syytä kiinnittää huomiota palvelussuhteen ehtojen lisäksi myös palkkakysymyksiin. Koska Nato ei ole vahvempi kuin ketjunsä heikoin lenkki, on maittemme hallitusten syytä huomioida huolemme.

Nordic Officers Association NOA (Nordiske Officerers Association) koostuu kuudesta ammattiliitosta, neljästä eri Pohjoismaasta. NOA:n liitot edustavat yli 30 000 sotilashenkilöä: Norjasta NOF (Norges officers- og specialistsforbund) ja BFO (Befaltes Fellesorganisasjon), Ruotsista Officersförbundet, Tanskasta HOD (Hovedorganisationen af Officerer i Danmark) sekä Suomesta Upseeriliitto ja Päälystöliitto.

Työeläkeindeksistä uudet arviot

Eläketurvakeskuksen (ETK) laatiman toukokuuisen suhdanne-ennusteen mukaan suhdannenäkymä on lievästi heikentynyt viime tammikuiseen ennusteeseen. Inflaatio tulee hidastumaan edelleen voimakkaana.

Vuoden 2025 työeläkeindeksin arvioidaan nousevan 2,0 prosenttia ja vuoden 2026 1,6 prosenttia. Vertailukohteena voi käyttää kuluvan vuoden 5,7 prosentin muutosta.

Keskimääräinen kokonaiseläke 1 977 euroa kuukaudessa

Eläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke oli 1 977 euroa kuukaudessa vuonna 2023. Miesten keskieläke oli 2 216 euroa ja naisten 1 779 euroa. Mediaanieläke (suuruusjärjestykseen järjestettyjen arvojen keskimääräinen arvo) oli 1 736 euroa.

Lähes kahdella kolmasosalla eläkkeensaajista eläke oli alle 2 000 euroa kuukaudessa. Naisista 70 prosentilla ja miehistä 52 prosentilla eläke oli alle 2 000 euroa. Yli 3 000 euron eläkettä sai 12 prosenttia eläkkeensaajista.

Aaria

Marko Jalkanen jatkaa hallituksen puheenjohtajana

Työttömyyskassa Aarian hallituksen puheenjohtajana jatkaa Marko Jalkanen. Valinta tapahtui sopuvaalina, sillä vastaehdokkaita ei ollut.

Työttömyyskassa Aaria aloitti toimintansa 1.1.2021. Aaria perustettiin, kun Julkisten- ja yksityisalojen työttömyyskassa JYTK ja Työttömyyskassa Statia sulautuivat JATTK-työttömyyskassaan. Aariaan kuuluu jo noin 115 000 jäsentä.

Maria Löfgren jatkaa Akavan puheenjohtajana

Kuva: STT Lehtikuva

Akavan liittokokous valitsi yksimielisellä päätöksellä Maria Löfgrenin jatkamaan järjestön puheenjohtajana seuraavan nelivuotiskauden. Valinta tapahtui sopuvaalina ilman vastaehdokkaita.

Päällystöliiton edustajana liittokokouksessa toimi **Thomas Salmelainen**.

Akava myönsi kunniamerkkejä

Puheenjohtajapäivien yhteydessä luovutettiin seuraaville toimijoille Akavan myöntämät kunniamerkit:

Hopeinen ansiomerkki

Kapteeni Jukka Mäkinen

Pronssinen ansiomerkki hopeisin lehvin

Kapteeni Jyrki Juvonen

Kapteeni Jaakko Levä

Kapteeni Santtu Kytöjoki

Pronssinen ansiomerkki

Kapteeni Jani Laine

Kapteeniluutnantti Marko Laukkanen

Kapteeni Pasi Pirkkalainen

Yliluutnantti Jarno Pöntinen

Yliluutnantti Thomas Salmelainen

JUKO Jouni Vattulainen JUKOn toiminnanjohtajaksi

JUKOn hallitus valitsi toukokuussa oikeustieteen kandidaatin Jouni Vattulaisen toiminnanjohtajakseen. Hän on toiminut tämän vuoden helmikuusta alkaen va. toiminnanjohtajana **Mari Keturin** siirrettyä JHL:n toimialajohtajaksi.

Vattulainen on työskennellyt JUKOssa useita vuosia muun muassa kunta- ja hyvinvointialuesektorin neuvottelupäällikkönä ja juristina. Toiminnanjohtajana hän vastaa kehittämisestä, toiminnan ja talouden suunnittelusta sekä neuvottelutoiminnan koordinoimisesta ja neuvottelutoiminnasta.

- Tavoitteeni on myös jatkossa vahvistaa yhdessä jäsenjärjestöjemme kanssa JUKOn roolia aktiivisena ja vahvana työmarkkinatoimijana, Vattulainen mainitsee JUKOn tiedotteen mukaan.

Ikääntyminen ja liikunta

Teksti: Toni Rinta Kuva: UKK-instituutti

Aikaisemmin kirjoitin työikäisten kestävyyskunnan romahtamisesta. Tarttis tehdä jotain, ettei ole liian myöhäistä. Nyt siirrytäänkin siihen elämänvaiheeseen, kun työura lähennee loppuaan ja päätytty eläköitymiseen. Me opistoupseerit ikäännyimme väijäämättä ja moni meistä eläköityy joka vuosi. Se on meillä kaikilla edessä enemmän tai myöhemmin, viimeinen sammuttaa valot. Fyysinen aktiivisuutemme vähenee, koska työhön ja työmatkoihin liittyvä aktiivisuus poistuu päivän sisällöstä.

Kauppalehdessä julkaistiin mielenkiintoinen tutkimus Turun yliopiston toteuttamana. Tutkimus osoitti, että ihmisistä valtaosa liikkuu vähemmän kuin aiemmin jäädessään pois työelämästä. Suurella osalla fyysinen aktiivisuus vähentyy ja tilalle tulee paikallaanoloa ja unta. Tämä fyysisen aktiivisuuden muutos eläkkeelle jäämisen yhteydessä näkyy painossa, vyötärön ympäräyksessä ja veren rasva-arvoissa. Itse kuvittelin tämän olevan juuri toisinpäin, eläkkeellä ollessa olisi enemmän aikaa keskittyä itseensä ja pitää huolta fyysisestä kunnosta ja toimintakyvystä. Työura on toki ohi, mutta elämä ei.

Nyt jos koskaan on aika tarttua härkää sarvista, varsinkin, jos omasta toimintakyvystä huolehtiminen on jäänyt vähemmälle. Olit sitten vielä virassa tai jo eläkkeellä, niin koskaan ei ole liian myöhäistä aloittaa itsestään huolehtimista. Tutkimuksessa todettiin, että jo kevytkin aktiivisuus kuten ulkoilu ja hyötyliikunta ovat hyödyllisiä. Se ehkäisee elimistön toiminnan heikkenemistä ja lisää toimintakykyisiä elinvuosia ikääntyneillä. Reippaalla ja rasittavalla fyysisellä aktiivisuudella saavutetaan kuitenkin suuremmat terveyshyödyt.

Ei pidä pelkästään harrastaa kestävyystyypistä liikuntaa, vaan sen ohella on syytä kiinnittää huomiota lihasten voimaa parantaviin sekä notkeutta ja nivelten liikkelaajuuksia ylläpitäviin harjoituksiin. Lihaskuntoharjoittelu on paras keino hidastaa ja ennaltaehkäistä elimistön rappeutumista varsinkin luissa ja lihaksissa. Liikunta yleensäkin ylläpitää luumassan lujuuutta ja määrää sekä hidastaa luun menetystä.

Viikottainen liikumisen suositus 16–64 -vuotiaille

Raskas liikuntaharjoitus voi jopa parantaa ikääntyneiden luutehkeyttä. Vaikutukset ovat hyvin tärkeitä murtumien ja luukadon ehkäisemiseksi.

Ihan kaikille sopivat liikuntasuosituks: Liikunnan pitää olla monipuolista ja sen tulisi toteutua mahdollisimman monena päivänä, vähintään kolmena päivänä viikossa. Kevyttä liikuskelua kannattaa harrastaa mahdollisimman usein. Jokainen askel on kannattava itsesi takia. Huolehdi, että paikallaanoloon tulee taukoja. Reipasta liikuntaa tulisi harrastaa vähintään kaksi ja puoli tuntia viikossa. Reippaan liikunnan aikana pystyt puhumaan hengästymisestä huolimatta. Kaikki sydämen sykettä nostava liikkuminen lasketaan. Vaihtoehtoisesti samat terveyshyödyt saavutetaan lisäämällä tehoa. Rasittavaa liikuntaa tulisi harrastaa vähintään tunti ja vartti viikossa. Tällöin puhuminen on hankalaa hengästymisen takia. Lihaskuntaa ja liikehallintaa tulisi harjoittaa

vähintään kaksi kertaa viikossa. Lyhyetkin pätkät riittävät. Se voi olla esimerkiksi kuntosalia, joogaa, porraskävelyä, raskaita pihatöitä, tanssia tai vaikka vesiliikuntaa. On myös todettu, että palauttavalla ja riittäväällä unella liikunnan lisäksi on merkittäviä terveysvaikutuksia. Kaikenlainen liike kannattaa ja on tärkeää. Aivot ja keho nauttivat, kun veri kiertää. Pidetään itsemme toimintakykyisinä mahdollisimman pitkään. Entistä hyvää työkaveriani lainaten: "Huolehtikaa siitä, että hiki tulee muuallakin kuin saunassa."

Mukavaa ja liikunnallista kesää.
"Reippaus ei maksa mitään!"
Toni Rinta
Urheilujohtaja
Päällystöliitto ry
toni.rinta@paallystoliitto.fi
0299 456 126

Muista tärkeä kalenterimerkintä: Esv-yhdistyksen kesäpäivät

Kuva: Juha Susi

Kesä on viimein koittanut, ja nyt on syytä laittaa kalentereihin Esv-yhdistyksen kesäpäivien ajankohta. Olen huolissani, kun osallistujamäärät ovat vähenemään päin varsinkin talvipäiviemme osalta. On nimittäin niin, että yhdistyksen kannalta tärkein päivä eli vuosikokouspäivä ei ole muutama vuoteen saanut houkuttelua jäseniä paikalle, vaikka siellä tehdään tärkeimmät päätökset. Toivottavasti tämä suuntaus loppuu ja ihmiset alkavat osallistua päätöksentekoon.

Joka tapauksessa saimme tehtyä tarvittavat päätökset ja valinnat. Näistä mainittiin jo aiemmin jäsentiedotteessa huhtikuussa. Vanha hallitus jatkaa työskentelyä entisessä kokoonpanossaan. Vuosikokous antoi myös mandaatin tehdä korjauksia yhdistyksen sääntöihin, ja niitä parhaillaan työstetään. Tarkoituksena on, että seuraavassa vuosikokouksessa päivitettyt säännöt ovat hyväksyttävissä.

Kokouksen jälkeen hallitus kokoontui ja sai aikaiseksi päätökset vuoden 2025 tapahtumien pitopaikoista. Talvipäivät viete-

tään Kontiolahden vanhalla kasarmialueella maaliskuussa. Päätettiin, että palataan ns. juurille ja mennään kasarmimajoitukseen vielä kerran. Toki tämä ei ihan oikeasti toteudu, koska nykyisin kasarmissa toimii hotelli. Odotukset on suuret mitä siellä saadaan tehtyä. Kesäpäiviä vietetään Raumalla elokuussa. On varmasti jo aika mennä länsirannikolle näyttäytymään. Näiden retkien valmistelu on aloitettu.

Toivottavasti paikallistoiminta ympäri Suomea on edelleen aktiivista, tapahtuupa toiminta sitten kuukausittain tai jopa harvemmin. On erittäin tärkeää, että ammativeljet tapaavat ja pääsevät kertomaan ja kuulemaan kuulumisia toisiltaan. Toivon, että myös juuri eläköityneet opistoupseerit päättävät lähteä ainakin paikallistoimintaan mukaan. Toki kaikki jäsenemme ovat tervetulleita yhteisiin rientoihin. Yhdessä on paljon mukavampaa. Meillä ei harrasteta "ikärasismia" eli kaikki joukolla mukaan.

Markku Virtanen

Muistutuksena vielä kerran kutsu Kesäpäiville Savonlinnaan

Vuoden 2024 Kesäpäivät vietetään Savonlinnassa 17.–18.8. Sokos-Hotelli Seurahuoneella osoitteessa Kauppatori 4–5. Perinteisen tavan mukaan aloitamme lauantaina 17.8 kello 11.30 lounaalla, ja iltapäivällä tutustumme Savonlinnaan risteilemällä Saimaalla. Illallinen nautitaan Hotelli Seurahuoneella klo 19 alkaen ja iltapäivän päätetään tansseihin. Varustuksena siisti asu, "smart casual" ilman solmiota. Sunnuntaina nautitaan aamiaisen ja aloitetaan paluumatkat kohti kotia. Olemme varanneet mahdollisuuden tulla paikalle jo perjantaina, mikäli se helpottaa matkustamista.

Kesäpäivien osallistumismaksut ovat:

- La-Su 2 hlö huoneessa 200 €/henkilö
- La-Su 1 hlö huoneessa 280 €/henkilö
- Pe-Su 2 hlö huoneessa 265 €/henkilö
- Pe-Su 1 hlö huoneessa 390 €/henkilö

Osallistumismaksut sisältävät aamiaisen, lounaan, risteilyn ja illallisen.

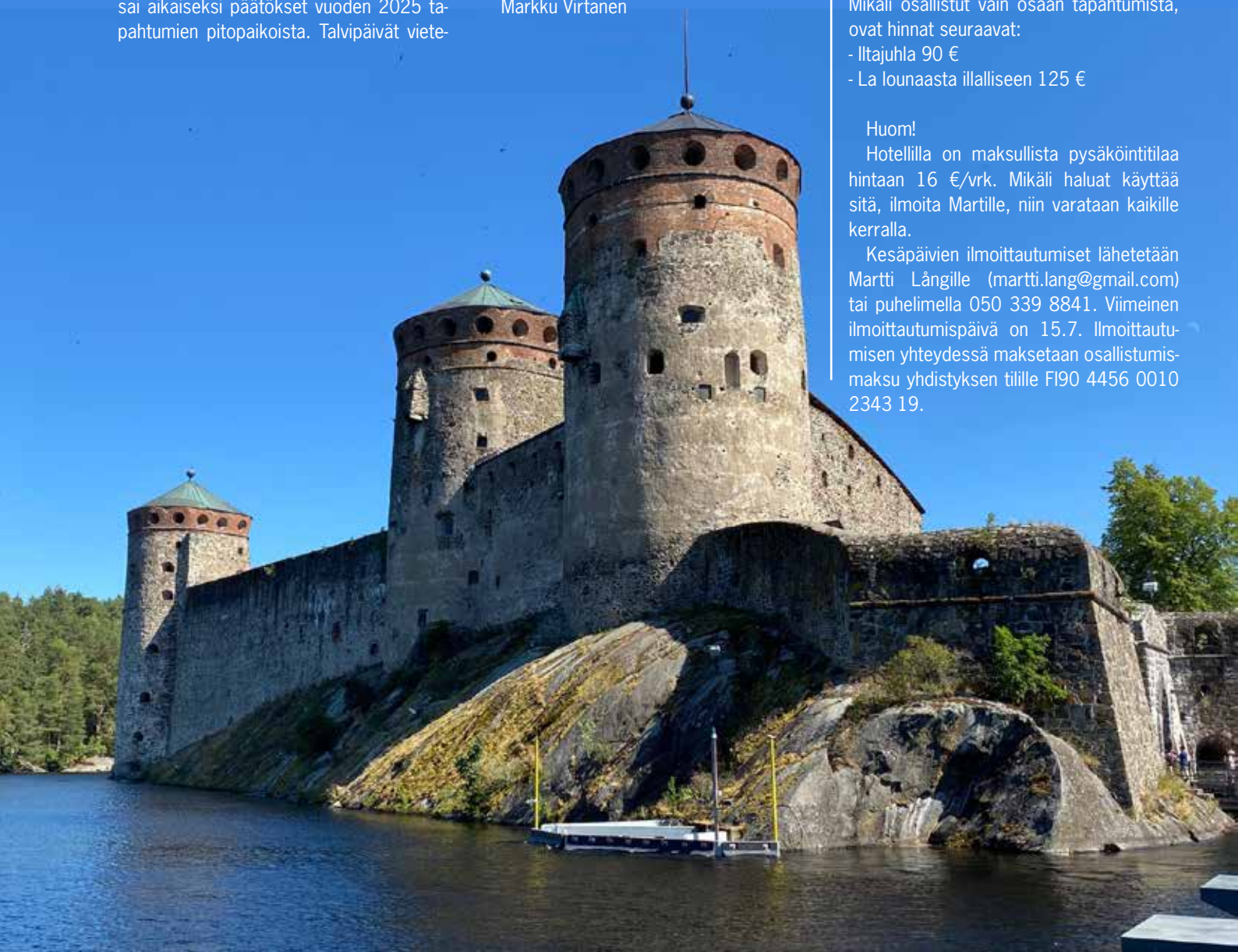
Mikäli osallistut vain osaan tapahtumista, ovat hinnat seuraavat:

- Iltajuhla 90 €
- La lounaasta illalliseen 125 €

Huom!

Hotellilla on maksullista pysäköintitilaa hintaan 16 €/vrk. Mikäli haluat käyttää sitä, ilmoita Martille, niin varataan kaikille kerralla.

Kesäpäivien ilmoittautumiset lähetetään Martti Långille (martti.lang@gmail.com) tai puhelimitse 050 339 8841. Viimeinen ilmoittautumispäivä on 15.7. Ilmoittautumisen yhteydessä maksetaan osallistumismaksu yhdistyksen tilille FI90 4456 0010 2343 19.

”Päällystöliitto on ollut elämäni työpaikka”

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Juha Susi

Hiljattain Päällystöliitosta eläköityneellä jäsenihteeri **Anja Mustajoella** on takanaan 46 vuoden työura. Viimeiset runsaat 10 vuotta hän palveli liitossa huolehtien mm. lomakohteiden jakamisesta tasapuolisesti jäsenten käyttöön. Eläkepäivillekin on selkeä suunnitelma, aina Amerikkaa myöden.

- Hei Anja, millainen on yli 40 v kes-tänyt työurasi?

Olin kirjoitusten jälkeen harjoittelijana Hotelli Haagassa, hotellin johtajan ura tähtäimessä. Pari vuotta meni radioliikkeessä, 25 vuotta elektroniikan maahantuonnissa, viisi vuotta vakuutusmeklarifirmassa ja reilut 10 vuotta Päällystöliitossa. Kesä-töissä olin makkara- ja jäätelötehtaalla.

- Miten tulit hakeutuneeksi Päällystöliittoon ja miten valinnat kohdaltasi etenivät?

Vakuutusmeklarifirmassa oli yt-neuvotte-lut ja meistä assistenteista muistaakseni kuusi sanottiin irti. Sain vinkin avoimesta määräaikaaisesta työpaikasta tutultani ja soitin **Arto Penttiselle**, joka kehotti lä-

hettämään cv:n. Sitten hän soitti ja sopi haastattelun toimistolla. Päätös luvattiin tehdä nopeasti. Pian Arto soittikin ja jutteli aluksi ihan muita asioita ja aloin sitten perätää päätöstä. ”Tervetuloa maanantaina klo 9 aloittamaan työt”, Artsi sanoi. Koska olin työtön, pystyin aloittamaan heti. Myöhemmin tehtäväni vakinaistettiin.

- Millainen työpaikka Päällystöliitto on ollut?

Tämä on ollut elämäni työpaikka. Olen niin tykännyt touhuta jäsenien ja yhdistysten kanssa. Iso osa työstä on ollut loma-toiminnan hoitamista, isojako kolme kertaa vuodessa ja hirmuisesti hakemuksia. Usein heti hakuajan päätyttyä on tullut soittoja ja kysytty, saiko soittaja haluamansa kohteen. Lomakohteiden jakamisessa, laskuttami-sessa ja vahvistamisessa on noin viikon työ yhdelle ihmiselle – pitkiä työpäiviä. Koronan myötä ja sen jälkeenkin etätyöt lisääntyivät, mutta hyvin on sujunut, vaikkei kasvokkain ole oltukaan. Olen arvostanut hyvää lomae-tua ja melko lyhyttä työaikaa.

- Mitä sinun työhösi on sisältänyt?

Puhelin on soinut ja soittajat ovat kysy-

neet jos minkälaista asiaa. Olen yrittänyt et-siä tiedon tai välittänyt asian oikealle henki-lölle. Lomakohteiden ohella jäsenrekisterin ylläpito on ollut oleellista. Sinne olen vienyt mm. ylennykset, henkilöstöryhmät, sotilas-arvot, sähköpostiosoitteet, puhelintiedot, yhdistystiedot ja eroamiset sekä tarkkaillut jäsenmaksuasioita. Liitto muistaa merkki-päiviä viettäviä adresseilla. Kuinkahan mo-nelle 50 vuotta täyttäneelle tai ylennyksen saaneelle olen näiden vuosien aikana tehnyt adressin? Tosi monelle. Liiton postitus, tar-vittava kopiointi ja arkistointi ovat kuuluneet tehtäviini. Sähköpostit ovat suurelta osalta korvanneet postituksen jo nopeutensakin puolesta. Kokoustarjoilut ovat kuuluneet tärkeisiin tehtäviini, ja monta litraa kahvia olen keittänyt hallituksen kokouksiin.

- Onko työskentely sotilaiden kanssa jotenkin olennaisesti poikennut muista työpaikoistasi ja työkavereista?

Työkaverit olivat yleensä siviilivaatteissa, vain tärkeisiin tilaisuuksiin pukeutuneina näin heillä virkapuvut. Jäseniä kävi toimis-tolla hyvin vähän. Tehtävät, joita sotilaiden kanssa hoidin, eivät liittyneet virkoihin. Mi-nun kannaltani sotilaat olivat kuin mikä ta-hansa muu henkilöstöryhmä.

- Millaisia suunnitelmia sinulla on eläkepäivien varalle, onko esim. joi-tain erityisiä harrastuksia?

Olen hankkinut uimalipun vuodeksi ja ehtinytkin muutaman kerran polskia Mä-kelänrinteessä. Tykkään käydä teatterissa ja keikoilla, ja nyt saan eläkeläisenä pie-nen alennuksen. Polkupyörä on jo pääs-syt useille lenkeille, ja tätä kirjoittaessani kävin Viikissä ikuistamassa lehmien vuo-den ensimmäisen ulospääsyn. Se oli ta-paus! Minulla on ystäviä muualla Suomes-sa, ja olen saanut kutsuja kyläillä heillä. Paras, jo lapsuudesta oleva ystäväni on asunut Amerikassa kymmeniä vuosia, ja elokuussa lähden taas hänen luokseen, nyt kuukaudeksi Alabamaan. Olen myös tutus-tunut palvelutalossa olevaan tarjontaan. Poppanoiden kutominen, keramiikkatyöt, kielet, jumppa, kuntosalit ja ystävien tapaa-minen ovat suunnitelmissa. Nyt minulla on aikaa myös lukea enempi, maailma on täyn-nä ihania kirjoja. Tv:ssä on monta kanavaa ja aina löytyy kiva elokuva katsottavaksi, vaikka myöhäänkin, kun ei ole aamulla ai-kaisia herätyksiä.

On ollut ilo olla Päällystöliitossa töissä ja tulen sinne kaipaamaan. Niin moni jäsen on tullut ”tutuksi” näiden vuosien aikana. Sain ensimmäisen eläkkeeni ja veroa oli mennyt kauheasti. Vaikka 46 vuotta olin töissä, en tiedä, eläkö eläkkeellä. Kenties joudun etsimään vähän lisätuloa, mutta onnekseni olen kohtuullisen terve ja minulla on paljon ystäviä – ehkä tästä vielä selviän.

YHTEISTYÖSSÄ

KAADU VÄHÄN KOMIAMMAT SAAPPAAT JALASSA.

Liian harva varautuu viimeisiin askeliinsa. Me Kalevassa haluamme kannustaa ajattelemaan pidemmälle. Varautumalla kuoleman aiheuttamiin taloudellisiin haasteisiin ajoissa, saat elämäsi mielenrauhaa. Henkivakuutus ei poista surua, mutta tuo lohtua tilanteeseen, jossa sitä kipeästi kaivataan. Huolehdi rakkaistasi vielä kuolestasi jälkeen hankkimalla pysyvästi edullinen henkivakuutus jäsenetuhintaan.

KALMENTAJA

[KALEVAVAKUUTUS.FI](https://www.kalevavakuutus.fi)

Kalevan asiamiehenä toimii If Vahinkovakuutus Oyj, Suomen sivuliike. If hoitaa Kalevan myöntämien Primus-vakuutuksiin liittyvän asiakas- ja korvauspalvelun.